

Fåglar 2011 nr 1
i Närke

Sofia Ulstam

Fåglar i Närke

Årg 34

2011 Nr1

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning.

Redaktör och layout

Åke Lorin Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro,
Tel. 019-24 49 32, 070-326 90 02.

E-post: ake.lorin@telia.com

Redaktionsgrupp

Ann-Margret Elmroth, Tel. 019-32 01 83,
070-637 15 95. E-post: elmroth@telia.com

Magnus Helleryd, Tel. 019-298 692, 070-238 37 93
E-post: magnushelleryd@hotmail.com

Marianne Johansson, Tel. 019-36 17 75,
070-656 63 69. E-post: marianne-j@telia.com

Helny Olsson, Tel. 019-29 90 03, 070-576 29 81.
E-post: helny@telia.com

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening av Sveriges Ornitologiska Förening, SOF.

Medlem i Närkes Ornitologiska Förening blir man genom att sätta in årsavgiften på plusgiro 430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgiften är för vuxen 160 kr, för familjemedlem 40 kr (erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem (13-20 år) 80 kr och barn (1-12 år) 40 kr. Medlem i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer med fyra nummer per år.

Adressändringar sänds till:

Närkes Ornitologiska Förening
c/o Hans Waern, Box 42, 692 21 Kumla.
E-post: hans@ekonoma.se

NOF:s föreningslokal

För sammanträden, litteratur, utställningsmaterial, holkar m m. Källarlokal med ingång gavel på gårds- sidan. Adress: Hagmarksgatan 9, Örebro.

NOF:s hemsida: www.nofnet.se

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där du finner information om föreningens verksamhet.

Manusstopp
för **Fåglar i Närke 2011 nr2** är
den **15 maj**

Omslag: Gräsand. En akvarell av **Staffan Ullström**.

NOF:s styrelse

Ordförande och kassör

Hans Waern, Vilebacken 45, 692 36 Kumla,
Tel. 019-58 20 18, 070-492 53 51
E-post: hans@ekonoma.se el. hans.waern@telia.com

Vice ordförande och programansvarig

Ulf Jorner, Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro,
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55.
E-post: ulf.jorner@spray.se

Sekreterare

Lena Holm, Alnängsgatan 8, 703 62 Örebro,
Tel. 019-33 22 18, 0732-601 601
E-post: holm.lena@gmail.com

Övriga ledamöter

Bengt Jalsborn, försäljningsansvarig
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99.
E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Anders Kronhamn, inventeringsansvarig.
Västra Bangatan 3, 703 54 Örebro.
Tel. 019-18 90 12, 070- 551 22 12
E-post: anders_kronhamn@hotmail.com

Ronnie Lindqvist, exkursionsansvarig,
Bertil Waldens gata 6, 702 15 Örebro,
Tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Ami Sundén, tjejgruppssamordnare
Visthusgatan 6, 702 26 Örebro
Tel: 019-12 62 66, 070-944 73 00
E-post: amisunden@hotmail.com

Suppleanter

Håkan Carlestam, bitr. exkursionsansvarig
Engelbrekts gatan 13B, 702 12 Örebro
070-531 14 20
E-post: carlestam@gmail.com

Kent Halttunen, mediakontakt
Nygård, Norra Folkavi, 71991 Vintrosa
Tel: 019-18 99 41, 070-216 11 30
E-post: kent.halttunen@tel2.se

Ordföranden har ordet

Hans Waern

Ja, nu är det inte långt kvar till ännu en vår. Vintern har varit väldigt utdragen den här säsongen. Den kom redan i mitten av november, så visst börjar man längta efter sol och värme. Det är härligt att ge sig ut och försöka se de olika flyttfågelarterna som väller in över oss.

Jag tänkte i den här ledaren ta upp lite om inventering, en form av fågelskådning som är väldigt rolig. Det finns olika former av inventeringar, revirtaxeringar, standardruttr, linjetaxering, punkttaxering och atlasinventering. Själv har jag i många år gjort en revirkartering av Björka Lertag i Kumla. Det är spännande att se hur de olika arterna varierar mellan olika år. Då är varje liten blåmes lika värdefull som mer sällsynta arter som till exempel en trastsångare eller rördrom. Vid revirtaxering går man runt i hela området med en karta i handen och prickar in alla de fåglar som hörs sjunga på olika ställen. Den optimala tiden för detta är från soluppgången och 3-4 timmar framåt, när fåglarna sjunger som intensivast. Jag brukar göra 7-8 besök i området under vårsäsongen. Därefter förs alla observationer över till artkartor och man får då en bild av hur många revir det finns. När en obs finns vid samma plats vid några tillfällen finns där ett revir.

En lättare form av inventering är den atlasinventering som NOF bedriver just nu. Där är det inte antalet individer som är det intressanta, utan enbart hur höga häckningskriterier man kan hitta i sin ruta. Du kan läsa mer om atlasinventeringen i FiN 2010 nr 3 och nr 4, men också under rubriken **Vill du hjälpa oss, men inte ta ansvar för en atlasruta?** sid 22 i detta nummer. Hemsidan har en egen rubrik Atlasinventeringen. En fördel med denna inventering är att man inte behöver vara extremt morgonpigg, utan man gör den när som helst på dagen.

Nya friska idéer har kommit fram under året. Ett exempel är en inventeringstävling som äger rum någon lördag i maj eller juni. De lag som deltar får en ruta att inventera och laget med flest arter med höga häckningskriterier vinner. Ansvarar man för en atlasruta, får man på köpet nöjet att skåda i områden som sällan besöks av någon fågelskådare. Man är pionjär just på sin ruta. Det är ju en av tjusningarna med fågelskådning att vad som helst kan dyka upp. Många observationer av sällsynta arter i vårt land görs på lokaler, som där fågelskådare är ovanliga.

Så här kommer en uppmaning: **Har du inte inventerat någon gång, så gör det nu!**

Ett annat slags inventering görs av många just i mars månad. Man letar efter ugglor, när de har börjat ropa. Det är stämningsfullt att vara ute en mörk morgon eller kväll och till exempel och höra en pärluggla eller kattuggla hos anden. En fågelskådning som ofta görs ifrån bilen. Man åker omkring på småvägar i skogsbygder och gör flera stopp för att lyssna. Oftast är det helt tyst, men ibland får man ta ett glädjeskutt och notera: Nu hörs den! Många gånger har jag varit ute och inte hört en enda uggla. Därför blir glädjen så mycket större när man har en lyckad uggleturn. De arter som vi har chans att höra i vårt landskap är pärluggla, sparvuggla, kattuggla, slaguggla, bergugva, hornuggla och jorduggla, men även lappuggla och hökuggla har något år funnits i landskapet.

Till slut får jag önska er en härlig vår med många trevliga och fina fågelupplevelser.

Nya styrelsemedlemmar

Så har vi på nytt haft ett årsmöte. Tre nya styrelseledamöter valdes vilka presenteras i nedanstående artiklar. Vi tackar Ann-Margret Elmroth och Andreas Tranderyd för flera års arbete i NOF:s styrelse. Ann-Margret har i många år varit föreningens sekreterare och Andreas har haft ansvaret för ungdomsgruppen. Båda har varit mycket engagerade och utfört sina åtagande mycket bra. Vi kommer att sakna er båda. Ett tack även till Lars Bergqvist som ledde förhandlingarna vid årsmötet och ännu ett tack till Åke Pettersson som höll föredrag om fågelräkning. Ett mycket intressant föredrag. Vill ni läsa föreningens verksamhetsberättelse och bokslut, så finns de på annan plats i tidningen. Till nästa år beslutades om en höjning av medlemsavgiften till 200 kr för vuxen, 100 kr för ungdomsmedlem och 50 kr för barn och familjemedlem.

Kent Halttunen

Som ung var jag en hängiven fågelskådare, en bland flera som växte upp i västra delarna av Örebro. Redan som 10–11-åring cyklade jag ofta till både Oset och Tysslingen för att titta på fåglar och det innan skolan började. Under de här tre-fyra intensiva åren fick jag en hygglig grund att stå på.

Under tonåren kom mängder med andra intressen och fågelskådningen kom i skymundan. Visst var jag alltid intresserad och glad när fåglarna kom till mig, men mycket annat kom före och fåglarna hamnade allt längre bak i prioriteringen.

Det är först nu när barnen lämnat hemmet, det gamla huset är renoverat som jag åter skaffat mig möjlighet att skåda fågel. En nyinköpt tubkikare har också hjälpt mig att komma lite närmare och få den där extra hjälpen att identifiera arterna.

Idag känns det väldigt bra när jag får ta en promenad i närområdet ute i mina nya hemmatrakter i Västernärke och har kikaren med mig, eller när jag åker till någon av de närbelägna fågellokalerna t.ex. Tysslingen och Västkärr, det ger ett slags lugn och inre tillfredsställelse.

Amy Sundén

Jag heter Ami Sundén. Fyller 57 år i år. Jag har fyra fullvuxna utflugna barn och fem barnbarn. Jag är uppvuxen i Skinnskatteberg och har bott många år i Riddarhyttan. Har en sommarstuga i Skinnskattebergs kommun närmare bestämt i Uttersberg, mitt i vargreviret. Där försöker jag vara så mycket jag kan på sommaren. Jag har en förkärlek för skogarna i norra Västmanland. Det som drog mig hit var att tre av mina fyra barnbarn bor i Kumla. Jag är barnmorska och jobbar på förlossningen här i Örebro, i tresift och i perioder bara natt. Jobbet drog också hit mig. Jag trivs jättebra där.

Jag har skådat lite till och från de senaste 15 åren. Jag gick en tjejskådarskurs för Elisabeth Evjen i Västerås för ca 7 år sedan vilket gjorde att det blev ännu roligare. Trots att jag hållit på ett tag känner jag mig som nybörjare och har mycket kvar att lära. Jag och min kompis och granne Åsa Bengtsson har dragit igång en tjejskådarkrets till. Jättekul! Vi tar gärna emot förslag, tips och hjälp. En stor del av min fritid går åt till att träffa barn och barnbarn. De stora barnbarnen och jag rider tillsammans emellanåt. Jag är också ordförande i barnmorskeföreningen i Närke.

Att jobba i NOF:s styrelse ser jag som en möjlighet att få mer kontakter bland fågelvänner här och för att lära mig mer.

Håkan Carlestam

Den tredje nye styrelsemedlemmen, är på resa och kommer att presenteras i nästa nummer.

Kent Halttunen

Foto: Kent Halttunen

Amy Sundén

Foto: Marianne Johansson

Ny redaktionsmedlem

Redaktionens rop om hjälp klingade inte ohört. Magnus Helleryd anmälde sig intresserad och han kommer att hjälpa Åke med layoutarbetet och med att göra tidningen i vårt dataprogram Adobe CS3. Vi är dock fortfarande intresse-

rade av hjälp med andra redaktionsarbeten som korrekturläsning, idéer till artiklar, sköta fotografkontakter, faktagranskning o mycket mera. Finns intresse så är ni mycket välkomna att höra av er till redaktionen.

Magnus Helleryd presenterar sig

Redan i slutet av 1950-talet inspirerade några klasskamrater på Karro mig till att börja titta efter fåglar. På den vägen har det fortsatt men familjeliv och många andra intressen har gjort att fågelstudierna satts på sparlåga.

Som nybliven pensionär har jag nu fått möjlighet att odla gamla och nya intressen. Att gå med i redaktionsgruppen för FiN innebär att jag kommer att kunna utveckla mina intressen för natur, modern IT-teknik och fotografering. Jag bor i Garphyttan och har därför nära till fina fågelmarker. Norra Kilsbergen är en av mina favoriter. Eftersom Atlasinventeringens ruta där jag bor är ledig har jag anmält mitt intresse för att närmare undersöka detta område.

Ett av mina nya intressen är hundar. Om vi träffas ute i naturen så kanske jag har med mig min valp. Han är av typen fågelhund retriever, men vi kommer inte att jaga några fåglar. Grannarnas katter står dock högt i kurs. ◀

Foto: Marianne Johansson

Omslagsbild: Gräsand *Anas platyrhynchos*.

Gräsanden är vår största and, 50-65 cm. Den är också vår vanligaste. När den äter tappar den och man ser bara stjärten av den. Den dyker endast i undantagsfall och tillhör därför simändarna. Hos dessa är honorna brunspräckliga medan hanarna har ett färgstarkare utseende. Gräsandhanens huvud och övre hals är glänsande gröna, och det gröna avgränsas av en smal, vit ring, bröstet är brunt med dragning åt lila, buksidan ljust grå, ryggen mörkare grå, stjärten vit med två upprullade svarta ”lockar” och gumpen svart, - kort sagt, hanen är mycket grann, dvs. i praktdräkt. Efter ruggningen i maj har han eklipsdräkt och är då mycket lik honan. Dock är näbben gul, medan honans är svartaktig med oregelbundet orange kanter. (Snatterhandhonans näbb däremot har jämnt gula näbbkanter). Hanens bröst är brunt och huvud och rygg mörkare än honans. Både hane och hona faller i ruggningen sina vingpennor och kan under en månad inte flyga. Deras fötter och ben är lysande orange.

Båda har mörkblå vingspegel, avgränsad av vita ränder.

Gräsanden finns i alla slags vatten och skyr inte tätbebyggelse, tvärtom. Många övervintrar i parker och öppna vattendrag. andra flyttar till Västeuropa och återvänder vid islossningen. Den livnar sig på allt den kan hitta på grunt vatten, såväl växtdelar som småkryp. Parbildning kan ske redan under hösten. Honan lägger sina 8 – 11 ägg i ett enkelt bo under en buske e.d. i närheten av vatten och sköter ensam ruvning och ungar. Man beräknar att det finns 125000 par i Sverige, varav 2500 individer i jultid vid Oset. Se FiN 2008 nr 1! (Som jämförelse kan nämnas att snatteranden uppskattas vara ca 700 par och krickor 50000). Det typiska gräsandkväkandet kommer från honan, det vanligaste lätet från hanen är ett ljust, kort visslande som man kan tro kommer från en småfågel.

Närkes Ornitologiska Förenings verksamhetsberättelse för år 2010

Under verksamhetsåret 2010 har föreningen, liksom tidigare år, genomfört ett flertal aktiviteter, som engagerat såväl föreningens medlemmar som allmänheten. Föreningsmöten, samt exkursioner och resor både inom och utanför Närke har avlöst varandra. Ett omfattande arbete har också lagts ner av föreningens medlemmar avseende fågelskyddsarbete, inventeringar och ringmärkning. Särskilt bör föreningens livaktiga ungdomsverksamhet fram hållas.

Föreningen hade vid årets slut 506 medlemmar. Förutom att man erbjuder intressanta mötesprogram och får möjlighet att delta på spännande exkursioner och resor får man tidningen Fåglar i Närke. Medlemskapet innebär

också att man stödjer och efter förmåga även kan delta i betydelsefullt fågelskyddsarbete.

Den ekonomiska situationen är tillfredsställande även om föreningen uppvisar ett mindre underskott för 2010. Se resultaträkning och balansräkning sid 6 o 7.

Föreningsmöten

Mötena har, som tidigare år, i princip ägt rum tredje torsdagen i varje månad (med undantag för sommarmånaderna och julmånaden) i Vasakyrkans lokaler, Vasagatan 6-8.

21 jan. Lille-Bror Hammarström från Kolsva visade bilder från och berättade om Fåglar och natur i Bergslagen, 60 personer deltog.

18 feb. Årsmöte, som följdes av att Torbjörn Lorin berättade och visade naturbilder. 60 personer deltog.

25 mar. Johan Lind från Stockholm berättade under temat Darwin, fåglar och evolution. Femtioalet personer deltog.

15 apr. Staffan Ulfstrand föreläste om Charm eller pengar – vilket är viktigast när en fågelhona väljer partner. 40 personer deltog.

16 sep. Mats O. G. Eriksson föreläste om projekt lom, 33 personer deltog.

21 okt. Torbjörn Arvidson visade bilder från det gångna fågelåret. 79 personer deltog.

18 nov. Ingemar Lind visade en ny film om fjällräven, 84 personer deltog.

Även i år har vid inomhusmötena Bengt Jalsborn och Tage Carlsson anordnat lotterier med vinster i form av fågelholkar och annat material som skänkts till föreningen – ett fint bidrag till föreningens kassa.

Exkursioner inom Närke

3 jan Artrace i Närke med 44 deltagare i 12 startande lag med Håkan Persson som sammanhållande.

7 feb Vinterfågelexkursion i Garphyttans nationalpark i samarrangemang med Östernärkes naturvårdsförening. Ledare Helny Olsson och Bengt Jalsborn. 8 personer deltog.

5 mars Ugglexkursion i Örebros närhet med Anders Kronhamn och Ronnie Lindqvist som ledare. 10 personer deltog.

11 apr Vårvandring i Yxnäset i samarrangemang med Östernärkes naturvårdsförening med Gunnar Nilsson som ledare. 11 personer deltog.

17 apr Vårfåglar vid Kvismaren med Bengt Jalsborn och Karl-Ola Karlsten som ledare. 4 personer deltog.

Maj Guidning vid Oset röda dagar i maj med Olle Liljedahl, Lars Johansson, Ronnie Nederfeldt och Åke Lorin. Totalt deltog 91 personer.

2 maj Sjöfågelsträck vid Klåvudden med An-

ders Kronhamn som ledare. 11 personer deltog.

5 maj Dubbelbeckasinslyssning vid ruinen Rånesta, Tysslingen. 16 deltagare deltog.

9 maj Fågelskådningens dag. Ett flertal arrangemang genomfördes. Vid Rosenbergsstugan i Oset, Naturens hus i Rynningeviken, Löttenplattformen i Kvismaren och vid Vibysjön med flera av föreningens medlemmar som guider. Totalt deltog 156 personer.

13 maj Vadarexkursion till Oset med Åke Lorin som ledare. 2 personer deltog.

28-29 maj Föreningen deltog som utställare vid Kvinnerstadagarna. 70 personer deltog i vår tipspromenad.

5 juni Nattfågellyssning vid Tysslingen med Anders Kronhamn som guide. 7 personer deltog.

31 aug Fågelspaning vid Boglundsängen. 8 personer deltog.

24 okt Höstvandring till Yxnäset med Gunnar Nilsson som ledare. 4 deltagare.

4 dec Örnskådning vid Öby Kulle med Ronnie Lindqvist som ledare. 6 personer deltog.

Exkursioner utanför Närke

5 april Bussresa till Hornborgasjön med Ronnie Lindqvist som ledare. 14 personer deltog.

10 april Exkursion till Färna Ekopark i Västmanland. 4 personer deltog.

8-12 sept Resa till Falsterbo med Åke Lorin som ledare. 4 personer deltog.

7-10 okt Resa till Öland med Ronnie Lindqvist som ledare. 8 personer deltog.

23-25 okt Resa till Utlängan med Ronnie Lindqvist som ledare. 5 personer deltog.

Överskott från resorna kommer att skänkas till olika fågelskyddsprojekt.

Ungdomsverksamhet

Ungdomsledare har under året varit Andreas Tranderyd och Albin Lundkvist med hjälp av Ann-Margret Elmroth. Ungdomsgruppen har

förutom ledarna bestått av 9 deltagare i åldrarna 8-15 år. Gruppen inledde och avslutade fågelåret med inomhusträffar. Under året har sedan gruppen gjort 6 utflykter till olika fågellokaler i Örebros närhet.

Kurser och studiecirklar

NOF har under året haft 2 tjejgrupper. Den ena genomförde för 17:e året en studiecirkel i artbestämning av fåglar, där 19 tjejer träffades vid 10 tillfällen under året. Ledare har varit Annika Lorin. Den andra tjejgruppen startades under året och leddes av Ami Sunden. Den hade 7 deltagare och även de träffades 10 gånger. Grupperna besökte ett flertal fågellokaler i Örebro län.

Den s.k. onsdagsgruppen i NOF träffades onsdagar under större delen av året. Gruppen har under året haft 12 personer. Den har sitt ursprung i Lars Bagges och Leif Sandgrens fågelkurser, men har under de senaste åren träffats ”på egen hand”.

Fågelskyddsarbete, inventeringar och ringmärkning

Även under 2010 har såväl under vår- som höstsäsong ringmärkning genomförts vid Rynningeviken och i Oset. 1 694 fåglar av 57 arter ringmärktes under året – flera mer ovanliga arter.

Havsörnsräkningen vid Hjälmaren genomfördes den 6 mars. Flera av NOF:s medlemmar deltog.

Atlasinventeringen fortsatte 2010 med fortsatta svårigheter att hitta nya deltagare, men trots det blev ett antal nya rutor inventerade. Länsstyrelsen lockade med reseersättning, vilket några inventerare nappade på. Fortfarande är norra Hjälmarstranden, sydvästra, sydöstra och västra Närke dåligt täckta och inför den fortsatta inventeringen behövs betydande insatser i dessa områden. Nya fräscha idéer finns för 2011.

Föreningen har under året svarat på ett flertal remisser angående olika ärenden, bland annat

RESULTATRÄKNING

Intäkter	2010	2009
Medlemsavgifter	79 080	79 186
Annonser	8 500	4 000
Entre'intäkter	2 520	3 610
Gåvor	660	790
Försäljning	14 205	13 823
Bidrag Studieförbundet	3 000	2 100
Deltagaravgifter	5 160	7 800
Ränteinkomster	231	469
SUMMA INTÄKTER	113 356	111 778

Kostnader	2010	2009
Tryckn. av Fåglar i Närke	- 55 600	- 55 600
Inköp av mtrl för försäljn.	- 12 076	- 7 755
Inköp aktiviteter	- 6 042	- 10 452
Föreningsmöten	- 21 411	- 24 266
Porto	- 8 900	- 9 051
Kontorsmaterial	- 5 517	0
Telekostnader	- 540	- 1 476
Kostnad för hemsida	- 447	- 450
Lokalhyra	- 3 172	- 2 364
Deltagaravg, resekostn, gåvor m.m.	- 5 475	- 1 540
Förbrukningsinventarier	- 1 060	0
Bankkostnader	- 2 935	- 2 610
SUMMA KOSTNADER	- 123 175	- 115 564
ÅRETS RESULTAT	- 9 819	- 3 786

flera fall av vindkraftsfrågor.

Fågelakuten görs känd genom Fåglar i Närke och ”fågeldoktorn” Staffan Ullström fortsätter sin verksamhet med att få skadade fåglar på vingarna igen. Kontaktpersoner har varit Leif Sandgren, Tage Carlsson, Leif Bertilsson och Ulla Wallin.

Den regionala rapportkommittén (rrk) har fortsatt sin verksamhet och har under året bestått av Lage Johnson (sammankallande), Peter Gustafson, Anders Kronhamn, Andreas Sandberg och Johan Åhlén.

BALANSRÄKNING

Tillgångar	2010	2009
Diverse fordringar	2 500	2 000
Kassa	115	0
Plusgiro	7 180	8 065
Bank	54 745	70 661
SUMMA TILLGÅNGAR	64 540	80 726

Skulder och eget kapital	2010	2009
Eget kapital	51 476	55 262
Årets resultat	- 9 819	- 3 786
SUMMA EGET KAPITAL	41 657	51 476

Leverantörsskulder	13 900	16 900
Medl.avg. f. kommande år	7 800	7 800
Övriga kortfristiga skulder	1 183	4 550
SUMMA SKULDER	22 883	29 250

SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	64 540	80 726
---------------------------------------	---------------	---------------

Funktionärer

Under det gångna året har styrelsen bestått av: Börje Karlsson, Hans Waern, Lena Holm, Ronnie Lindqvist, Ulf Jorner, Anders Tranderyd, Ann-Margret Elmroth, Bengt Jalsborn och Anders Kronhamn. Under året avled föreningens ordförande Börje Karlsson av en svår sjukdom. Hans post som ordförande övertogs av Hans Waern, i egenskap av vice ordförande.

Styrelsen i Närkes Ornitologiska Förening, har under året haft 11 protokollförda sammanträden.

Revisorer har varit Elisabeth Östlund och Rune Eriksson samt revisorsuppleanter Åke Lorin och Jan-Olov Ragnarson. Valberedningen har bestått av Daniel Gustafsson, Albin Lundqvist och Berndt Jerlström som sammanställande.

Som NOF:s representant i stiftelsen Svansjön Tysslingen har Helny Olsson varit. NOF:s representant i Osetkommittén har varit Leif Sandgren. Vid SOF:s årsmöte i Falsterbo representerade Börje Karlsson och Hans Waern vår förening ◀

Hemsidan

Hemsidan (www.nofnet.se) förbättras kontinuerligt och utgör en allt viktigare kommunikationsplats för föreningens medlemmar och andra intresserade. Ansvarig för hemsidan är Håkan Persson.

Fåglar i Närke

Tidningens redaktion har under året bestått av Åke Lorin (redaktör), Ann-Margret Elmroth, Helny Olsson och Marianne Johansson. Stafan Ullströms fågelakvareller har även i år lyst upp tidningens omslag. Tidningen utkommer med fyra nummer per år och rönar stor uppskattning både av NOF:s medlemmar och SOF-medlemmar runt om i landet. Föreningen är redaktionsmedlemmarna ett stort tack skyldig för deras arbete med tidningen.

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Rättelse: Under rubriken Rapporter i förra numret, FiN 2010 nr 4, i artikeln Veteranrally - årets Falsterboresa sid 5. Näst sista stycket inleddes med felaktigt namngiven sumphöna. Iakttagen art skall vara småfläckig sumphöna.

Märkplats Venan

Ringmärkningen i Naturreservatet Oset-Rynningeviken 2010

Leif Sandgren

När jag hade nät uppe i kanten av Venan för första gången, året var 1979, kunde jag inte drömma om att vi fortfarande skulle vara i gång 32 år senare. Det fanns ju potential! Åtta fångade blåhakar i början av september det första året gav mersmak. Och tack vare de idoga ynglingarna (nåja) Lennart, Johan och Per är vi igång fortfarande efter 32 år. I år passerade vi en dessutom en ny milstolpe med 40 000 märkta. Inte så illa. Jag menar en inlandslokal där vi nästan bara är verksamma på helgerna. Och kryddor har det blivit. Ingen glömmar fjolårets rödhuvade törnskata! Några andra överraskande arter genom åren är t.ex. lundsångare, rödstrupig piplärka, pärluggla och gråspett.

Mycket har förändrats under åren. I början var Venakullarna, som ju var stans soptipp åren 1964-1979, beväxta med hallon och fläder. Allsköns buskar hade dessutom följt med tippmassorna. Bland grästuvor och rödklöver häckade gulärta, sånglärka och ängspioplärka. I snåren häckade flera par av hämpling, buskskvätta, törnskata och trädgårdssångare. Nu är det hårdbetat, buskage finns bara kvar i små sparade refuger. Häckande fåglar har minskat till nästan noll.

Genom åren har vi provat med nät litet varstans. Vi har haft hissnät i kanten av Stentornsskogen, i skogstriangeln vid Lagunen

och i Sänkan. Hissnätet blev tyvärr ingen större succé så Kvismare Fågelstation fick överta det. Står nu på Ässön. Vi har haft nätgator i Västra Vassen (Paul Alarcon, minns du?) och i Norra Vassen. Stentornsvassen inte att förglömma. Numera har vi fasta nätplatser framförallt i Diket och i Buskaget. Snart inriktade vi oss också på projektarter som mindre hackspett, pungmes, kärrsångare och trastsångare. Mindre strandpipare också men den har i stort sett övergett området. Eller är mycket svåråtkomlig därute på Rävgångsmaden någonsans. Med projekterarna är också arbetsområdet utvidgat till hela naturreservatet.

Vintern

Ovanligt mycket snö och dessutom kallt. Det var först frampå senvintern det var tillräckligt varmt för att det skulle gå att sätta nät. Det blev därför bara två märktillfällen (Grodgölen och Munkatorp) och totalt drygt 137 fåglar. En tämligen medioker fångst förgylldes dock av tre stenknäckar. En ny märkart för området blev det med de två snösparvar som lät sig fångas i en vadarbur ute på Strandpromenaden.

Våren

I början av april startade vi 'på riktigt'. Men pungmesar, som brukar anlända under första halvan av april, skådade vi förgäves efter. Förutom en tveksam från Oset 14 april finns bara en obs, nämligen 22 maj vid Lakdammarna, en fågel som Lennart lyckades hänga in. Över huvud taget väldigt dåligt med pungmes i hela Närke. Kikar man på Artportalens Svalan hittar man bara tre obsar från Kvismaren och fyra från Segersjö. Det är faktiskt allt! Men så var det också en ovanligt kall och snörik vinter i övervintringsområdet i Frankrike. Från Svalan får man lätt intrycket att det kryllat av pungmesar längre söderut. Men hit kom de inte! Det är bara att hoppas att det bättrar sig ur närkingsk synvinkel.

Kärrsångare och trastsångare har det däremot kryllat av i området. 15 kärr- och 6 trastsångare blev märkta. Dessutom åtskilliga kontrollerade med ring sedan tidigare. Och flodsångare! Nästintill alla flodsångare i Närke under

trio tryck

Tel. 019-20 74 30 • Box 1504 • 701 15 Örebro
www.triotryck.se • triotryck@triotryck.se

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

2010 har rapporterats från Oset-Rynningeviken. Fanns det inga i Kvismarområdet? Flodsångareskådare väntade vid ett tillfälle på att få höra den rara fågeln börja sitt skönsjunga-
 ande men hajade till ordentligt och började backa. En älg hördes frusta i vegetationen. Älg? Där? Nej, det var Per W som kom med sin stega! Han var ute efter starungar och 33 ungar blev märkta!

Sommaren-Hösten

Av olika anledningar kom inte höstsången igång förrän 8 augusti, nästan en månad senare än vanligt. Men det förstås, vi hade röjt nätgator och provat den pånyttfödda märkplatsen vid Stentornet tre gånger under juli. Med ett resultat som verkade ganska lovande faktiskt. Inför augusti var vi i alla fall vässade och körde för fullt. Nu var vi ytterligare en pensionär (Lennart hade passerat strecket) och kunde mer ta vara på fina vardagsmornar. Antingen både Stentornet och Venan samtidigt, eller så var vi båda två på en av platserna. Sammanlagt blev det 25 märktillfällen (8 i Stentornsvassen, 17 vid Venastugan). Stentornet visade sig bli den giftigaste platsen om man ser till antalet fåglar. Här fick vi årets enda dag över 100, nämligen 14 augusti med 117 fåglar. Venan som sträck-/rastlokal under hösten har minskat i betydelse. Tendens till detta började vi märka redan för några år sedan. Men var rör sig fåglarna numera? Ute över maden? Eller i Sänkan kanske? Det har vi inte klurat ut än.

Sista märkdag blev den 16 oktober. Sent? Javisst, men då fanns det fortfarande kvar trastar i Buskaget som bara en vecka tidigare var fullt av björktrastar, rödvingar och koltrastar. Bär-
 mängden hade ju varit enorm. Men då var det

sent, bara 5 fåglar i näten.

Totalsumman för året stannade på 1694 av 57 arter. (Se tabell 1!). Ett år som väl får betraktas som rätt skapligt trots att både rörsångare och lövsångare var långt under genomsnittet för de fem senaste åren. Gäller också i viss mån sävsparv. En riktig svikare är kungsfågel med sina futtiga 12 märkta, bara 28 % av genomsnittet för åren 2005-2009. (Se tabell 2!).

	Märkta 2010	Märkta 2005-2009 medeltal	2010 i förhållande till 2005-2009 (%)	Högsta dags- siffra 2010
Rödhake	68	59	115	8
Sävsångare	29	30	96	12
Rörsångare	51	83	61	7
Trädgårdssångare	29	23	126	7
Lövsångare	99	142	69	12
Blåmes	90	79	113	18
Kungsfågel	12	42	28	3
Sävsparv	41	50	82	9

Tabell 1. Årets fångst på Venan av några vanliga arter jämfört med de fem åren 2005-2009. Period 1 aug-19 okt

En milstolpe, den 40 000:e märkta

En ny milstolpe inträffade 19 september. En av tre fångade kungsfåglar den dagen hade då den äran att bli nr 40 000 att få ring. Nr 30 000, som blev en blåmes, inträffade 16 maj 2005.

Kontroller och återfynd

Totalt har under året litet över 20 återfynd/kontroller rapporterats från Ringmärkningscentralen. Av dessa har två skrattnåsar blivit avlästa med hjälp av kikare tre gånger vardera. Den ena vid Klippan utanför Göteborg. Den blev ringmärkt på Madholmen redan i juni 2005 och har sedan dess uppehållit sig vid Klippan åtminstone de fyra vintrarna 2007-2010. Den andra skrattnåsen övervintar vid Groningen i Holland där den avlästes med kikare två gånger i början av 2009, men också i slutet av september det året. Det hade då gått 11 år och 109 dagar från märktillfället i juni 1998.

Fyra stjärtmesar från en flock som märktes i

Foto: Kerstin Signal

Den 40 000:e blev en kungsfågel!

oktober 2009 blev kontrollerade på Hammarö Fågelstation 22 dagar senare. Första kontrollerade skäggesmen blev en gammal hane märkt på Venan 20 sept. 2009 och som kontrollerades på Ässön 4 dagar senare.

Även utländska ringar dyker upp. En skrattnås märkt i Stanford, Essex, England i december 2001 blev avläst i Rynningeviken i juni både år 2009 och 2010. Första estländska ringen att hamna på Venan satt på en svart-hätta märkt 26 september 2010 i Saaremaa, Estland. Lennart lyckades få den i nät 7 dagar senare. Svarthätta flyttar normalt mot sydost men den här fågeln hade rört sig i rakt västlig riktning. Resultat av vindriktningar kan man förmoda.

En annorlunda händelse inträffade 17 juli vid Rävängan. Två rörsångare hamnade då i nät bredvid varandra. Ja, det är ju inget ovanligt förstås. Båda var märkta, inte heller så alldeles ovanligt. Men den ena hade en norsk ring. Kul. En hona märkt vid Mandal 19 augusti 2009. Och nu kommer det, den andra hade en portugisisk ring (som vi inte fått svar på än)!! Var de rent av ett par?

Till sist

Det blir nog ett år till. Minst! ◀

NATURBOKHANDELN

FYLLER 30 ÅR!

HÄR HANDLAR DU MED FÅGELSKYDD I FOKUS!

UNDER JUBILEUMSÅRET HÄNDER EXTRA MYCKET! HÅLL DIG UPPDATERAD PÅ WWW.NATURBOKHANDELN.SE

ETABL. 1981

foto: R. Michelsson

www.naturbokhandeln.se

telefon: 0485-444 40

e-post: info@naturbokhandeln.se

Sveriges Ornitologiska Förening

Stenhusa gård, Lilla Brunneby 106, 386 62 Mörbylånga

Fax: 0485-441 42

Tabell 2. Ringmärkning Venan 2010

Art	Antal ringmärkta		Åter- fynd
	1979-09	2010	1979-10
Skäggdopping	1	0	1
Rördrom	1	0	1
Knölsvan	4	0	4
Grågås	36	0	36
Kanadagås	43	0	43
hybrid	1	0	1
Kricka	2	0	2
Gräsand	5	0	5
Brun kärrhök	22	0	22
Duvhök	2	0	2
Sparvhök	4	1	5
Tornfalk	10	0	10
Vattenrall	3	0	3
Kornknarr	3	0	3
Sothöna	1	0	1
Rörhöna	1	0	1
Strandskata	5	0	5
Mindre strandpipare	147	2	149
Större strandpipare	6	0	6
Tofsvipa	8	0	8
Småsnäppa	27	0	27
Spovsnäppa	2	0	2
Kärnsnäppa	17	0	17
Brushane	10	0	10
Dvärgbeckasin	5	0	5
Enkelbeckasin	15	0	15
Morkulla	1	0	1
Myrspov	1	0	1
Skogssnäppa	3	0	3
Grönbenä	30	0	30
Drillsnäppa	5	0	5
Skrattnäs	2616	0	2616
Fiskmås	3	0	3
Gråtrut	30	0	30
Havstrut	3	0	3
Fisktärna	15	0	15
Ringduva	2	0	2
Turkduva	1	0	1
Kattuggla	2	0	2
Sparvuggla	2	0	2
Päruggla	1	0	1
Tornseglare	9	0	9
Göktyta	55	0	55
Gråspett	1	0	1
Gröngöling	5	0	5
Spillkråka	1	0	1
Större hackspett	32	1	33
Mindre hackspett	29	1	30
Trädlärka	3	0	3
Såglärka	10	0	10
Ladusvala	64	6	70
Trädiplärka	2371	4	2375
Ängsdiplärka	196	0	196
Rödstrupig diplärka	1	0	1
Gulärka	147	0	147
Sädesärka	228	4	232
Sidensvans	26	0	26
Gärdsmyg	241	12	253
Järnsparv	1843	90	1933
Rödhake	1167	68	1235
Näktergal	166	3	169
Blåhake	378	6	384

Art	Antal ringmärkta		Åter- fynd
	1979-09	2010	1979-10
Rödstjärt	63	5	68
Buskskvätta	229	3	232
Stenskvätta	40	3	43
Koltrast	283	19	302
Björktrast	52	3	55
Taltrast	220	36	256
Rödvingetrast	211	25	236
Gråshoppasång	82	0	82
Flodsångare	15	6	21
Vassångare	3	0	3
Sävsångare	2045	97	2142
Busksångare	6	0	6
Kärnsångare	317	15	332
Rörsångare	3088	184	3272
Trastsångare	79	6	85
Härmsångare	65	1	66
Höksångare	10	0	10
Ärtsångare	191	19	210
Törnsångare	535	11	546
Trädgårdssång	682	31	713
Svarthätta	807	91	898
Lundsångare	1	0	1
Grönsångare	45	0	45
Gransångare	124	12	136
Lövsångare	5269	200	5469
Kungsfågel	613	12	625
Grå flugsnapp.	79	0	79
Mindre flugsn.	1	0	1
Svartvit flug	737	34	771
Skäggmes	71	2	73
Stjärtmes	207	36	243
Entita	125	10	135
Talltita	94	3	97
Tofsmes	8	0	8
Svartmes	249	8	257
Blåmes	3332	227	3559
Talgöxe	2474	133	2607
Nötväcka	100	6	106
Trädkräpar	88	5	93
Pungmes	101	0	101
Törnskata	403	16	419
Varfågel	6	0	6
Rödhuvas törn.	1	0	1
Nötskrika	23	1	24
Skata	6	0	6
Kråka	1	0	1
Nötkråka	1	0	1
Stare	242	33	275
Pilfink	113	8	121
Bofink	292	12	304
Bergfink	51	9	60
Grönfink	253	16	269
Steglits	47	0	47
Grönsiska	641	19	660
Hämsling	66	0	66
Gräsiska	360	10	370
Snösiska	1	0	1
Rosenfink	90	2	92
Domherre	403	11	414
Stenknäck	12	3	15
Snöspurv (ny)	0	2	2
Gulspurv	440	25	465
Ortolansparv	2	0	2
Sävsparv	2322	86	2408
Summa	38586	1694	40280
Antal arter	124	57	125

UNGDOMSSIDAN

Thailändska fåglar Anastasia Valenta

Jag har tillbringat två veckor i den lilla kuststaden Krabi i södra Thailand. Där är fågellivet ytterst fascinerande med många färgglada fåglar. Jag ska skriva om två fåglar som jag har sett flera gånger, nämligen den bruna majnan (*Acridotheres tristis*) och halsbandskungs-fiskaren (*Todiramphus chloris*).

Foto: Natalie Lallenstedt

Brun majna (*Acridotheres tristis*)

Den bruna majnan är en ganska vanlig fågel i Thailand (som kajan här i Sverige) och man ser dem ofta sittandes på telefontrådar eller roterandes bland skräp på gatan. Denna fågel hör till familjen starar (*Sturnidae*) och har hela tolv underarter samt många släktarter. Majnan är rätt så populär att ha som burfågel på grund av dess förträffliga förmåga att härma människotal, olika slags ljud och andra fåglars läten. Dess egna sång är också väldigt vacker, vilket är ganska ovanligt bland "talande" fåglar. Den bruna majnan är ungefär 25 cm lång och brunsvart till färgen. Den har bar hud kring ögonen och på benen som är klargul, på samma sätt som näbben.

Foto: från webben

Halsbandskungs-fiskare (*Todiramphus chloris*)

Jag såg en halsbandskungs-fiskare under en kort stund nära

stranden. Den satt på ett träd och var i full färd med att ta livet av en småfisk den nyss fångat. När jag oförsiktigt nog kom alldeles för nära flög den iväg med sitt byte. Jag tyckte verkligen om kungs-fiskarens rätt så enkla, men väldigt skimrande fjäderdräkt och bestämde mig för att skriva om denna fågel här i FiN.

Halsbandskungs-fiskaren är en ganska stor kungs-fiskare – den blir upp till 25 cm lång – och kan faktiskt leva i hela 10 år! Den föredrar att häcka i mangroveskogar, fuktiga områden med regnskog och plantager av t.ex. olje- eller kokospalm, men aldrig längre bort än 5 km från havskusten. Halsbandskungs-fiskaren lever av fisk, krabbor och små krä- och groddjur. Fåglarna lever i par och har revir av storleken upp till 4 hektar som de försvarar mot andra halsbandskungs-fiskare, speciellt när det är häckningssäsong.

Hanen flyger i spelflykt framför honan och lämnar över gåvor i form av föda till henne när det är parningstid. Båda fåglarna gräver ett hål att ha boet i, kanske i en sandig ås, ett träd av mjukt träslag eller i en termitstack. Kungs-fiskarparet hjälps åt att ruva äggen som kläcks efter 20 dagar.

Ungarna blir självständiga tre veckor efter kläckningen och uppnår köns-mognad vid två års ålder. ◀

Frågesport

Anastasia Valenta

Testa dina fågelkunskaper! Ringa in det alternativ du tror är rätt. Svar finns längst ner på sidan.

1. *Corvus corone cornix* är det latinska namnet för en...
a.) Gråkråka, b.) Korp, c.) Kaja
2. Vad tycker en gråsiska bäst om att äta?
a.) Granfrön, b.) Solrosfrön, c.) Björkfrön
3. En av dessa änder bygger sitt bo inuti ihålliga träd. Vilken?
a.) Knipan, b.) Skedanden, c.) Krickan
4. Morkullan är en ganska stor beckasinfågel. Men vad betyder ordet "morkulla"?
a.) Den levande grästuvan, b.) Långnäbbad fågel, c.) Flickan i sumpskogen
5. "Blåduva" är ett annat namn på...
a.) Ringduvan, b.) Skogsduvan, c.) Blåkråkan
6. Den bästa biotopen för en smålom är...
a.) Havskusten, b.) En liten sjö på en myr, c.) En slättsjö
7. Vilken av dessa ugglor hör inte till slakten "äkta ugglor"?
a.) Dvärguven, b.) Slagugglan, c.) Tornugglan

Foto: Anastasia Valenta

Snödroppar

Vårprogram ungdom

Söndag 10 april Vårexkursion till Yxnäset

Promenad längs Hjälmarens södra strand från Bondevrak till Yxnäset. Samling vid Osetinfarten, Närke maskin vid Hjälmärvägen kl.8.30. Sedvanlig utrustning.

Lördag 16 april Kvismaren

Samling vid Öby kulle kl.9.00. Det är dagen för vårens första lövsångare! Varma kläder, matsäck och kikare!

Lördag 7 maj Fågelskådningens dag

Vi hoppas på ringmärkning men om det inte går att ordna kanske vi ska anmäla oss som ett lag i Fågeltornskampen? Se FiN 2011 nr 1.

Lördag 14 maj Mikroskådning i Stadsparken och på Stora Holmen. Samling vid Stadsparkens norra entré (från Floragatan). Mer information i NOF:s vårprogram i FiN och på hemsidan.

Fredag 20 maj Mikroskådning i Kilsbergen Samling vid Statoil, Västhaga (Scandic Hotel) kl.18.00. Mer information i FiN och på NOF:s hemsida!

Lördag 21 maj Mikroskådning på Boglundsängen. Samling kl.9.00 vid parkeringen, Neongatan, Boglundsängen. Mer information i FiN och på NOF:s hemsida.

Lördag 28 maj Mikroskådning i Karlslund Samling kl.9.00 på parkeringsplatsen vid Falen, Karlslund. Mer information i FiN och på NOF:s hemsida.

Ledare:

Albin Lundkvist 076-822 12 15

jagheteralbin_90@hotmail.com,

Andreas Tranderyd 073-717 08 52

andreas.tranderyd@hotmail.com

Ann-Margret Elmroth 019-32 01 83

elmroth@telia.com

Ungdomsgruppen söker fler ledare

Vill du hjälpa till som ledare i ungdomsgruppen? Vi behöver förstärkning. Hör av dig till Ann-Margret Elmroth

Svar på frågesporten: 1 - a, 2 - c, 3 - a, 4 - c, 5 - b, 6 - b, 7 - c

Örnkoll i Kvismaren 4 december

Ronnie Lindqvist

Det börjar ljusna på vägen ut till Öby kulle. Klockan är 7.30 på lördagsmorgonen. Termometern står på minus13 grader, det är vindstilla och klart. Undrar om det kommer någon till dagens exkursion?

På parkeringen står det redan en bil som blinkar vänligt med strålkastarna. Skönt att inte bli ensam idag. Vem skulle annars tro på alla ob-sar?

Dagens örnkoll är den tredje vi arrangerar, det börjar bli en kul tradition. Fortfarande är första årets dimma och andra årets milda senhöst i färskt minne. Vad ska det bli idag med all den här snön och den långvariga kylan sen flera veckor tillbaka?

Ungdomsgruppen har utlyst en parallell aktivitet idag och glädjande nog dyker två entusiaster upp med varsin förälder. Även vuxna skådare kommer och går under dagen och vi blir allt som allt åtta personer idag som ser 17 arter fåglar.

Vi pulsar uppför Öby kullens branta sluttning och när tittar över kanten händer saker och ting mycket snabbt. Gustav som har ögonen med sig upptäcker omedelbart en ugglan som med snabba vingslag flyr iväg mot stugan. Samtidigt korsar en hök ugglans väg och allt

blir förvirrat några sekunder. Storleken, ryggteckningen och vingslagen gör att vi bestämmer ugglan till kattuggla. Höken som kommer att visa sig fler gånger är en kraftfull duvhökhona. Vi går ett varv runt Öby kulle utan att återfinna ugglan men domherrar och större hackspett roar oss i vintermorgonen.

När vi än en gång kliver uppför kullens sluttningar har fler skådare anslutit och tillsammans i den tilltagande vinden kan vi beundra en fjällvråk som ryttlar fint över kanalen och fågelsjön.

Knappt har den obsen sjunkit in i medvetandet så flyger en varfågel förbi, och nu blir exkursionsledaren alldeles till sig eftersom han saknat den hela året på Närkeårslistan.

Och jag som trodde att det skulle bli mager utdelning idag! Klockan visar på strax före halv tio och inte har vi hunnit fika en enda gång!

Sen händer nästan ingenting mer den här förmiddagen på den här exkursionen. Fler deltagare kommer, fryser och åker igen. Det börjar blåsa och rimfrosten från träden faller prick-säkert ner under kragen på oss som härdar ut, men klockan 11:00 blåser jag av det hela i samråd med de sista deltagarna. Frostbitna men nöjda säger vi tack till fjällvråken som vacker och mäktig spridit glädje bland oss som fick se den.

På hemvägen överraskar en råka vid vägkan-ten. Jag som hade så svårt att få se den i våras! Det känns som om det snart kommer att bli vår igen. ◀

Artracet 2011-01-08

Ake Lorin

Lördagen den 5 januari bjöd på en temperatur på mellan -10 och 0 grader Celsius, mestadels svag vind. Vid lunchtid drog ett snöoväder in som övergick i snöblandat regn.

Åtta lag med tillsammans 26 deltagare startade. Att det skulle bli färre observerade ar-

ter ses detta år kanske främst på grund av att kylan satte in redan i november och den hade varit sträng ända till juletiden då den i alla fall avtog vissa dagar. Det besannades. Förra året sågs 71 arter tillsammans medan resultatet stannade vid 60 vid årets race. Medeltalet per lag blev 42.

Ingen ny art för racet hittades i år. Utöver dem som sågs av alla lagmedlemmar observerades två arter; stenknäck och snösparv, endast av delar av laget, så dessa iakttagelser finns inte med i resultat – och artlista nedan.

Segrare blev **Lag 1 Fyrtornet och släpvnarna** - *Andreas Sandberg, Peter Gustafson, Anders Carlberg och Håkan Persson*, det vill säga samma lag som vann förra årets tävling. Nedan följer en artlista som visar de arter respektive lag sett. Observera att några lag har samma slutantal och inbördes getts placering endast på grund av anmälningsordning. I listan har gulmarkerad art setts av alla lag och grönmarkerad endast av ett lag.

Sammansättningen av övriga lag har varit: **Lag 2 The Dream Team** - *Ola Strand och Leif Sildén*, **Lag 3 Utklippans fågelstation** - *Johan Åhlén, Lage Johnson, Anders Jacobsson och aspiranten Lennart Eriksson*, **Lag 4 Fjällrävarna** - *Ola Erlandsson och Magnus Friberg*, **Lag 5 Team Thuvander** - *Roland Thuvander, Matts Deubler, Leif Rydell och Claes Nordell*, **Lag 6 Grågossarna** - *Åke Lorin, Bernt Jerlström och Ronnie Lindqvist och aspiranten Tord Larsson*, **Lag 7 Team Grey-headed** - *Helny Olsson och Benny Fredriksson och aspiranten Inger Lilja samt Lag 8 Drutarna - *Bernt Bergström, Håkan Carlestam, Olle Liljedahl och Bengt Karlsson*.*

Segrarnas berättelse

Andreas Sandbrg

Efter lite funderande bestämde lag Fyrtornet och släpvnarna sig för att försöka försvara de föregående två årens segrar med ett intakt

Resultattabell

Art/Lag nr	1	2	3	4	5	6	7	8
Sångsvan	x	x	x	x	x	x	x	x
Kanadagås	x	x	x	x		x		
Gräsand	x	x	x	x	x	x	x	x
Stjärtand	x	x	x	x	x	x	x	x
Knipa	x	x	x	x				
Järpe		x						
Orre	x							
Rapphöna	x	x						
Fasan	x	x			x	x		
Smådopping	x	x	x	x	x	x	x	x
Havsörn	x	x	x	x	x	x	x	x
Duvhök	x							
Sparvhök	x	x	x	x			x	
Ormvråk		x	x		x	x		
Fjällvråk	x	x	x			x		
Kungsörn	x	x	x	x	x			
Sothöna	x	x	x	x	x	x	x	x
Tamduva	x	x	x	x	x	x	x	x
Turkduva	x		x			x		
Sparvuggla		x		x				
Kattuggla	x							
Gräspett	x				x	x	x	x
Spillkråka		x	x	x	x			
Större hack.	x	x	x	x	x	x	x	x
Mindre hack.	x						x	x
Treårig hack.			x		x		x	x
Forsårla		x						
Sidensvans	x	x	x	x	x	x		
Strömstare	x	x	x	x		x		x
Gårdsmyg	x	x	x				x	
Rödake		x		x			x	
Koltrast	x	x	x	x	x	x	x	x
Björktrast	x	x	x	x	x	x	x	x
Kungsfågel	x	x	x	x	x			x
Entita	x	x	x	x	x	x	x	x
Talltita	x	x	x	x	x	x	x	x
Tofsmes	x	x	x	x	x		x	x
Svartmes	x		x	x	x	x	x	x
Blåmes	x	x	x	x	x	x	x	x
Talgoxe	x	x	x	x	x	x	x	x
Nötväcka	x	x	x	x	x	x	x	x
Trädkrypare	x	x	x	x	x		x	x
Varfågel	x	x			x	x		
Nötskrika	x	x	x	x	x	x	x	x
Skata	x	x	x	x	x	x	x	x
Nötkråka			x	x	x		x	x
Kaja	x	x	x	x	x	x	x	x
Kråka	x	x	x	x	x	x	x	x
Korp	x	x	x	x	x	x	x	x
Gräsparv	x	x	x	x	x	x	x	x
Pilfink	x	x	x	x	x	x	x	x
Bofink	x	x	x			x		x
Grönfink	x	x	x	x	x	x	x	x
Steglits	x	x	x		x			
Grönsiska			x	x	x			
Gråsiska	x	x	x	x	x	x	x	x
Snösiska	x							
Tallbit		x						
Domherre	x	x	x	x	x	x	x	x
Gulspär	x	x	x	x	x	x	x	x

S:a 60 arter 50 49 46 41 41 37 36 36

lag. Hur dessa segrar kommit till är dock fortfarande en gåta. För att illustrera detta redogör jag här för förberedelserna inför årets artrace. För det första var ambitionen att vi skulle reka ordentligt i vanlig ordning. Resultatet blev några turer på välbesökta lokaler. Sedan skulle vi sätta ihop en taktiskt fulländad rutt. Jag hade på förhand funderat en hel del. Skulle vi börja i Kilsbergen för att få in alla skogsarter vid Bennys matning och i Garp-hyttans nationalpark eller skulle vi börja nere i Breven som de senaste åren? Undrar hur övriga i laget funderade kring detta? Håkan tog första initiativet och föreslog samma rutt som föregående år. Här följer diskussionen:

Håkan: Jag föreslår samma rutt som förra året.

Andreas: Låter bra tycker jag.

Anders: Själv hade jag föredragit gråspett och nötkråka och dragit fördel av de andra lagens bestämmingar uppe vid Flyhagen.

Peter: Därför tycker jag att vi startar i Laxå.

Efter ytterligare ett par mer eller mindre meningsfulla utbyten lades diskussionerna kring rutt ner och för enkelhetens skull föll lotten på Breven som utgångspunkt. Eftersom alla

Fr v Roland Thuvander, Mats Deubler, Claes Nordell bakom Peter Gustafson. Till höger står Anders Carlberg som ledde artgenomgången och sittande Håkan Persson från tävlingsledningen.

andra lag troligen skulle starta hos Benny och skrämman bort alla spettar verkade det som ett bra drag. Innan besöket i Breven hade vi dock lagt 3-4 timmar på att åka runt i Örebro med omnejd för att försöka hänga in några sjöfågelarter och ugglor i mörkret. Denna offensiva satsning resulterade dock bara i gräsand inne i Örebro och en korp uppe vid Västmanlandsgränsen. Inga ugglor gav sig tillkänna och alla dykänder, skrakar och svanar låg tydligen och sov på annan ort.

Väl i Breven mötte vi minst hälften av alla andra lag, inklusive nr 2, 3 och 4 i resultatlistan. Där föll taktiken! Efter en trög start började arterna så smått att ticka in. Vi fick till slut in alla skogsmesar samt havsörn och kungsörn. Under ett race missar man i princip alltid några arter i skogen eftersom man inte har tid att vänta ut dem. Vi missade tjäder, sparvugg-

Lyssnande till genomgången gör fr v Bernt Jerlström, Hely Olsson i svart mössa, Benny Fredriksson, närmast Håkan Carlestam, längst bort Ronnie Lindqvist, Tord Larsson över Bengt Karlsson och Inger Lilja.

Olle Liljedahl, Lage Johnsson och Johan Åhlén begrundar sin placering.

Segrande lag: Håkan Persson, Anders Carlberg, Peter Gustafson, och Andreas Sandberg. Vem som är fyrtornet? Gissa!

la och spillkråka av de arter som man brukar kunna se därnere. Orre fick vi som sista art när vi var på väg att lämna området. En flock satt precis intill vägen i sista backen före Brevens bruk. Turen kanske började infinna sig?

Vi åkte vidare mot Kilsmo som var vår vinstlott förra året. Men det här var ju ett nytt år och nu återvände oflytet. Vi fick visserligen in mindre hackspett som sannerligen inte är lätt nu för tiden, två exemplar dessutom. Men nackdelen med att vara många i laget visade sig i att bofink och grönsiska (som vi inte fick in senare heller) obsades men alla såg inte båda, således 0 som resultat. Dessutom inga andra bonusar samt en hel del spenderad tid.

Efter en titt på klockan kunde vi moloket börja vår färd norröver samtidigt som vi konstaterade att det började se väldigt mörkt ut för en eventuell slutseger. Motflytet fortsatte dessutom. Vi hade tänkt hänga in bergfink på Johan Åhléns fågelbord men där fanns det inte en fågel. När vi sedan kom ut till Kvismaren började det snöa kraftigt och trots en hel del snurrande missade vi alla vråkar. Efter denna misär började vi fundera på vad som krävdes för att undvika jumboplatsen.

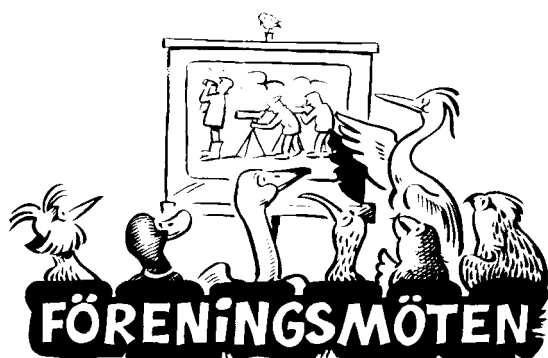
I ett lag med fyra vinnarskallar kan det lätt bli lite dämpad stämning när motgångarna kommer. Från baksätet kunde man nu ana en lätt hotfull stämning. Professorn och atleten började gadda ihop sig och det luftades en och

annan nedlåtande kommentar gällande den blinda främre delen av bilen. Hade de suttit i framsätet i vår ålder hade de minsann bidragit med en del observationer under bilåkandet. Men vi levererade noll. Vi där fram lät det bero. För hur kunde de veta det? Åkte man verkligen bil när de var i vår ålder? Var vägnätet ens utbyggt då? Oturligt nog för oss där fram, men bra för laget, poängterades vår ouppmärksamhet ytterligare då professorn ser några gräsänder som kommer flygandes och han påpekar att de ser jagade ut. Efter lite span upptäcks en duvhökhona som låg på lite höjd och jagade änderna! Imponerande minsann.

Vi var nu inne i en flytperiod igen och fick inom loppet av en timme in en rad bra arter, såsom fasan, sparvhök, kattuggla, duvhök, fjällvråk, smådopping, stjärtand och sothöna. Särskilt skönt var det med fasanen då professorn påpekat att det var länge sedan fyrtornet hade levererat något av värde. Den hotfulla stämningen började sålunda lätta lite. Efter succétimmen kom vi in i nästa svacka. Vi kammade noll på fågelborden inne i Örebro. Vi var nu uppe i en period på ett par timmar utan en enda ny art. Det fortsatte dessutom trögt med missar på inrekade arter som rödhake vid Karlslund, gärdsmyg vid Garphyttan och tretåig vid nationalparken. Uppe hos Benny fick vi i alla fall gråspett tack vare någon som besökte uthusen och som då skrämde iväg en spett i det snöblandade regnet. Det började så smått dra ihop sig till återsamling inne på kafé Gröna grodan. Ett sista stopp gjordes i Garphyttan och nu fick vi äntligen se gärdsmygen.

Vid återsamlingen kunde vi konstatera att det inte bara var vi som hade missat en hel del lite enklare arter och till vår stora förvåning kunde vi också konstatera att vi med minsta möjliga marginal hade försvarat titeln.

Vad var då segerreceptet det här året? Det var inte rutten vi körde, de fyra främsta lagen körde mer eller mindre samma rutt. Det var inte heller förberedelserna då vi inte hade mer än ett par bra arter rekade, inte fler än de flesta andra. Jag tror att det berodde på den samlade rutinen i baksätet.

Fjällräven – Ingemar Lind 18 november 2010

Marie Johansson och Lena Holm

Föredragshållaren Ingemar Lind tillsammans med vännen Torbjörn Arvidson

Vi hade bestämt oss för att ta oss till Vasakyrkan för att se en film

av Ingemar Lind. Något vi inte var ensamma om – vi var över 100 personer där – och något som vi absolut inte ångrar!

Hans Waern hälsade oss välkomna och berättade det sorgliga som hänt att vår ordförande Börje Karlsson gått bort. Vi inledde därför mötet med en tyg minut.

Ingemar tog därefter vid och började med att visa stillbilder samt berättade om hur livet har sett ut ibland när han väntat på att fotografera och filma. Det var imponerande att se och höra hur kallt det kan vara och hur lång tid det kan ta att filma. Hans röst fick mig (Marie, som tillhör en lite äldre årgång än

Lena) att nostalgiskt resa tillbaka känslomässigt till min barndoms kvällar framför TV:n, där det var högtidsstund för familjen när den rösten hördes.

När sedan filmen om fjällräven visades sögs man in i naturen och atmosfären och blev absolut närvarande där, att bänkarna var hårda i kyrkan hade man ingen aning om. Man slapp också musik och hörde enbart naturens egna ljud. Tänk att det tagit 30 år innan filmen blev klar! Ingemar berättade att det första året han filmade fjällräven fanns det gott om lämlar och det föddes alltså många valpar. Han tänkte då att han skulle fullfölja arbetet med filmen året därpå men så blev det alltså inte. Fjällräven har minskat i antal och inte återhämtat sig alls, man räknar nu med att det bara finns ungefär 60 stycken i landet. I år har det i alla fall fötts fler valpar än vanligt och det är alltid något att glädjas åt. Man vet att rödräven har vandrat längre och längre upp på fjället och övertagit lyor från fjällrävar och också att rävs-kabb har drabbat dem. De s.k. lämmelären kommer inte heller som tidigare.

Fjällrävarna är enormt näpna och vackra med sina vita eller blåa färger. Man blir imponerad av hur de klarar av att leva och föda upp sina valpar på hög-fjället ovanför trädgränsen där de tillbringar hela sitt liv. Att få förmånen att se hur valparna lekte och kikade på omvärlden var fantastiskt. Man önskar innerligt att det finns möjlighet att hjälpa fjällräven som ju

Fjällrävar

Foto: Torbjörn Arvidson

är starkt hotad hos oss. Denna hyllningsfilm är en del i arbetet, hoppas att många får tillfälle att se den!

I filmen fick man också se och höra bl a snö- och lappsparv, fjällabb, fjällvråk, ljungpipare, fjällpipare, blåhake och fjällripa. Bland växterna fastnade isranunkel i minnet, en vacker blomma som klarar sig fint i kylan tack vare att den är utrustad med glykol.

Ingemar lovade att återkomma nästa år till oss i Örebro trots att han bestämt sig för att trappa ner lite framöver. Förrförra året hade han 51 filmvisningar, i år 50, nästa år får det enbart bli 49, berättade han... Vi ser fram emot nästa besök då han, enligt egen utsago, kommer att bjuda på en fågelsång som ingen hittills har kunnat identifiera. ◀

Pungmes med Juhani Vuorinen

Marianne Johansson

Vid vårt månadsmöte 20 januari presenterade Juhani Vuorinen, föredragshållare och ordförande i Fågelföreningen i Norrköping, FiNK, pungmesen (*Remiz pendulinus*) för oss. Intresset var stort och de omkring 60 åhörarna fick ta del av ett mycket intressant föredrag om pungmesen och dess liv. Vi fick också veta hur svårt det kan vara att undersöka boplatser och med vilken glöd medarbetarna gick in för

uppdraget.

År 2010 fanns det mellan 420 000-840 000 individer i Europa. I Central- och Östeuropa ca 100 000 häckande "par".

I Sverige fanns det 1997 cirka 200 pungmesar och år 2010 fanns det endast cirka 20-25 individer.

Pungmes – vassens falske riddare.

Och vilken rackare det är (inte Juhani utan pungmesen) – den nöjer sig inte med en, två eller tre partner utan försöker med så många som möjligt. Och båda könen är lika goda kålsupare.

Bobyggna sker i flera stadier:

Första stadiet kallas **Lambda** och är bara som

Foto: Ake Lorin

Joel Svensson stående och föredragshållaren Juhani Vuorinen sittande.

Tabell med häckningsresultat

Plats 2008	Påb. bon	Häckn.	Pulli	Han	Hon
Oset/Rynningeviken	8	2	4	3	
Kvismaren	2	0	2		
Plats 2009					
Oset/Rynningeviken	9	1	4	3	
Kvismaren	0	0	2		
Segersjö damm			1		
Plats 2010					
Rynningeviken			1		
Segersjö			1		
Kvismaren			2		
Plats: Vstm, Srm, Ög, Vrml					
Västerås	2	2?	0	2	2
Norrköping	1	0	0	2	0 (4)
Hammarö Värmland				1	
Klarälvsdeltat				1	
Linköping Säby				1	
Linköping Stångådeltat				1	
Tåkern Svålinge	0	0	0	1	
Södermanland	0	0	0	0	0

namnet säger ett lambdatecken. Sedan följer Delta som byggs under de första 2-5 dagarna.

Hängmatta: Boet har inga tydliga väggar utan ser mera ut som en hängmatta. Hanen lockar nu ivrigt efter en hona.

Korg: Nu har boet fått väggar och hanen lockar mycket intensivt. Om han inte får napp så överger han boet i det här stadiet

Säck: Om det dyker upp en villig hona så läggs de första äggen

Färdigt bo: Nu är det endast en av föräldrarna kvar. Så här ser boet ut under både ägg- och ungtiden. Ungarna stannar ofta kvar i omgivningarna och återvänder för natten efter det de blivit flygga. Boet skiljer sig från säckstadiet

genom att en ingångsstrut har byggts till.

Byggtiden är minst 10 dagar och blir det inget napp så överger hanen boet och försöker någon annanstans.

Bomaterialet består av fröhår från vide, kavelkun, asp och poppel. Till armering används vass, nässlor och olika gräs.

Den river gärna gamla bon och tar även material därifrån.

Juhani Vuorinens medarbetare i pungmesforskningen och en sann entusiast med den rätta glöden även när han efter en operation måste använda kryckor är Joel Svensson, också han från Norrköping. ◀

NOF:s bibliotek

Ulf Jorner och Åke Lorin

NOF har fått ett bibliotek

Fått är rätta ordet. Strax före sin död 2007 donerade vår mångårige medlem Lars Bagge sina fågelböcker till föreningen. Han var en mycket vänlig och engagerad fågelskådare och deltog flitigt i våra resor och exkursioner, var länge styrelsemedlem och cirkelledare. Hans donation till NOF omfattar nära 100 titlar. Hans dröm var att föreningen skulle kunna disponera en lokal öppen för medlemmar där de under gemytliga former kunde träffas och inhämta och utbyta kunskaper. Vi har nu förtecknat och ordnat boksamlingen som finns i föreningslokalen på Hagmarksgatan 9 i Örebro.

I samlingen finns allt från böcker för ungdomar till verk med höga vetenskapliga ambitioner. De äldsta böckerna är från 1920-talet och de yngsta från början av 2000-talet. Här finns allt från översiktsverk som Våra svenska fåglar i färg i två band från 1962 till praktverk som Mellan vingspetsarna. De flesta böckerna är på svenska, men där finns även engelska tit-

lar och någon enstaka bok på franska och tyska. Samt en bok om Egyptens fåglar med text på både arabiska och engelska.

Boken på bilden som Ulf Jorner håller i gör att man känner litteraturhistoriens vingslag!

Ian Fleming, som bodde i Västindien stora delar av sitt liv och var en ivrig ornitolog, sökte efter ett lämpligt namn till sin hemlige agent, ett namn som var "kort, romantiskt, anglosaxiskt och ändå maskulint". Han

fann det på omslaget till Birds of the West Indies – författare **James Bond**. Den första utgåvan av fälthandboken kom 1936, medan NOF:s exemplar är en uppdaterad utgåva från 1974. Och den första James Bond-romanen, Casino Royale, kom 1953.

Börja skåda fågel!

NOF startar i vår i samarbete med Studieförbundet **en studiecirkel** - inomhusträffar varvade med fågelutfläkter - för de som är intresserade av fågelskådning på nybörjarnivå.

Första mötet är onsdag den 13 april kl 18.00 i Studieförbundet i Örebro (Östra Bangatan 3, det gula huset vid centralstationen).

Ledare är Ulf Jorner och Bengt Jalsborn.

Anmälan sker till Studieförbundet tel. 019-16 83 10 eller 16 83 13 eller mail: carl.eriksson@studieforamjandet.se. Kursavgift: 295 kr. I priset ingår boken "Börja skåda fågel" (ca pris: 240 kr).

Upplysningar om kursen kan också fås genom Bengt eller Ulf, tel. 070-113 47 99, resp. 070-661 66 55.

Ett av de intressantaste områdena i boksamlingen är de många fältguiderna för exotiska områden. Lars reste mycket och han förberedde sig noga, inte bara genom att köpa dessa böcker, utan också genom att läsa dem noggrant. Det vittnar inte minst alla understrykningar och översättningar av namn och termer om. Böckerna täcker stora delar av Afrika och

Amerika samt delar av Asien och Oceanien.

En boksamling som den här är förstås inte till någon nytta om den inte görs tillgänglig för medlemmarna. Vi kommer därför att starta en låneverksamhet och tills vidare fungerar Ulf Jorner som bibliotekarie.

En invigning av biblioteket, helt utan pompa och ståt, sker tisdagen den 5 april klockan 17.00 – 18.30. Alla är då välkomna att titta och låna. Därefter sker besök och lån efter överenskommelse med Ulf (ulf.jorner@spray.se eller 070-661 66 55). Om lånetrycket blir stort kommer vi att införa en fast besöksid i månaden.

Den som vill se vad som finns i biblioteket går lämpligen in på NOF:s hemsida (www.nofnet.se) och söker under NOF/Bibliotek där en bokförteckning läggs in. Där finns också information om låneregler och om hur man lånar.

Ett växande bibliotek?

Har du fågelböcker som bara samlar damm, eller fältguider från länder som du aldrig kommer att besöka igen? Behöver du utrymme i bokhyllorna för nyinköp? I så fall är du välkommen att skänka dessa böcker till NOF. Vi kommer att förteckna dem på samma sätt som Lars Bagges donation och göra dem tillgängliga för utlåning. Ta i så fall kontakt med bibliotekarien. En bok är lika välkommen som tio! ◀

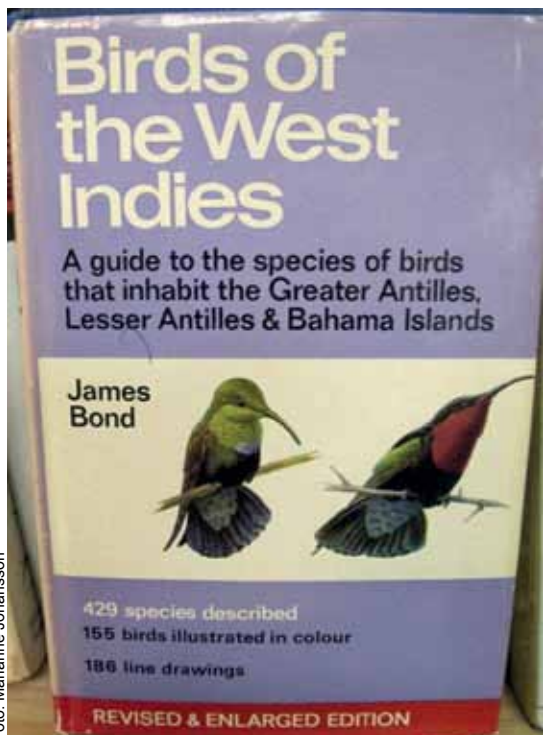
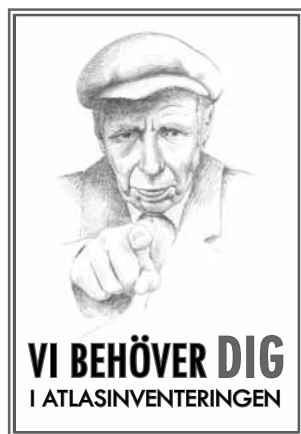

Foto: Marianne Johansson

Vill du hjälpa oss, men inte ta ansvar för en atlasruta?

Michael Andersson, Anders Kronhamn och Ronnie Lindqvist

Blyertsteckning av Staffan Ullström

Atlasinventeringen i Närke pågår sedan 2006. Av NOFs medlemmar deltar ungefär 10 % som ansvariga för inventering av minst en atlasruta (5x5 km). Vi har glädjande nog noterat att allt fler fågel-skådare än atlasinventerarna rapporterar fågelar-

ter med häckningskriterier i rapportsystemet Svalan. Det är vi i arbetsgruppen och alla inventerarna tacksamma för, eftersom det är till stor hjälp för atlasinventeringen. Även du som bara känner igen de vanliga småfåglarna kan hjälpa till.

I Svalan är det möjligt att rapportera fågelobservationer med häckningskriterier i Närke fr o m år 2004 (även om själva inventeringen egentligen började först 2006). Vi hoppas att ännu fler inför de kommande två säsongerna börjar rapportera observationer av fåglar under häckningstid med kriterier för olika grad av möjlig, trolig och säker häckning, när så är lämpligt. Kriterierna finns att välja under rubriken "Aktivitet" i en skala numrerad från 2-20 (t ex "2 obs i häckt看id i lämplig biotop, 3 Spel/sång, 4 par i lämplig häckningsbiotop, ... 16 Föda åt ungar" etc), istället för de onumrerade (t ex "stationär, Förbiflygande, Födosökande, sång/spel, ej häckning, revir, ej häckning" etc)".

Det är även till stor nytta om äldre observationer av alla fåglar där du misstänkt eller kon-

staterat häckning under åren 2006-2010 matas in med häckningskriterier. När man söker i Svalan dyker det ofta upp äldre observationer av fåglar under häckningstid som inte är registrerade med häckningskriterier (numrerad lista), utan med aktiviteter (onumrerad lista), trots att det mycket väl skulle passa med ett av atlasinventeringens häckningskriterier. Det förekommer också att man enbart registrerat t ex fågelns ålder som "pulli", men inte fyllt i häckningskriterium (vilket ska vara "13 pulli/nyligen flygga"). En sådan observation är mycket värdefull för atlasinventeringen, eftersom det är fråga om en konstaterad häckning (under förutsättning att det inte är en ungfågel som har spridit sig långt från bopplatsen efter häckningen, det som benämns ungfågelspridning och är vanligt hos många fåglar). Läs gärna om vad kriterierna innebär i beskrivningen på NOFs hemsida: <http://www.nofnet.se/atlas/hackningskriterier.asp>

Om du har äldre fågelobservationer från åren 2006-2010 som kan vara av intresse för atlasinventeringen, men som inte är registrerade i Svalan är det till stor hjälp om du lägger in dessa. Har du registrerat observationer i Svalan utan häckningskriterium, fast du är ganska säker på eller vet att en viss fågel har häckat, är det värdefullt om du ändrar det så vi får del av din observation.

Du som inte använder Svalan för fågelrapporter är välkommen att skicka in dina observationer på papper per vanlig post till oss. Rapporter postas till: Ronnie Lindqvist, Bertil Waldéns gata 6 702 15 Örebro.

Kom ihåg! Alla observationer av häckande fåglar är av intresse, även talgoxen som häckar i en holk i din trädgård, tornsvalorna under dina tegelpannor och tamduvan som kuttrar för sin hona. Ingen fågel som häckar i Närke är för vanlig för att rapporteras åren 2006-2012.

Även om du betraktar dig som amatör på fåglar och inte kan skilja bofinkens sång från lövsångarens, så är din observation på försommaren av en björktrast med mask i näbben till

sina ungar värdefull. Se även sid 34 och Program sid 36 **Lördag 11 juni – Atlasinvente-**

ringstävling. Lagtävling med atlasrutor som bas. ◀

Battle of Towers

Fågeltornskampen, en ornitologisk finnkamp lördagen den 7 maj 2011

Anmäl dig och kompisarna till vårens mest spännande lagtävling. Det är Bird Life, Finland som utmanar oss. 300 lag över hela Finland deltar och vi ska väl inte vara sämre?

Reglerna är enkla.

-Laget bokar ett fågeltorn och från det räknas alla arter man ser eller hör mellan kl 5.00 och 13.00

-Rapportering sker till SOF mellan kl 13.00 och 15.00 av lagledaren.

-Vinnare utses ca kl 17.00

-Lagets storlek ska vara 3 – 4 personer men man får ha hur många spejare och medhjälpare man vill.

-Allmänheten ska ha tillträde till fågeltornet under tävlingen.

-Tornet ska helst vara en upphöjd och inramad plats. Exempel på godkända ”torn” förutom vanliga fågeltorn såsom Lötenplattformen, Fiskingetornet och Stentornet, är t ex Venastugan, Rosenbergsstugan och Ruinen, Rånnesta. Stor flexibilitet gäller men fyrorn, vattentorn och liknande är inte tillåtna p g a den begränsade tillgängligheten.

Anmälan sker till Ronnie Lindqvist på tfn 070-262 14 17 eller mail: lindqvist_ronnie@hotmail.com senast onsdag 4 maj. ◀

Kamakura

10x25 MR3

välkommen in i butiken för övrigt sortiment

*Förstklassiga kikare
för alla lägen!*

Tubkikare
SP66ED Paket
inkl. 25x okular & väska

Afrikanska bilder 2

Rolf Hagström

Från Rolfs kombinerade nöjes- och fotoutbildningsresa till Afrika fortsätter vi med en andra del. Den första och en presentation av författaren finns i FiN 2010 nr 4. Samtliga foton i artikeln är tagna av Rolf.

Vänster uppfifrån: Vittryggad gam (*Gyps africanus*), smedvipa (*Vanellus armatus*), Gulnäbbad blåkråka (*Eurystomus glaucurus*). Höger: skuggstork (*Scopus umbretta*) och rödnäbbad oxhackare (*Buphagus erythrorhynchus*).

I vänsterspalt uppifrån: Nilgås (*Alopochen aegyptiaca*), wahlbergs örn (*Aquila wahlbergi*), kaffertoko (*Tockus leucomelas*) och sydlig dubbelbandad solfågel (*Cinnyris chalybeus*).

Till höger uppifrån: tofsbarbett (*Trachyphopnus vaillantii*), dvärgbjätare (*Merops pusillus*), lilabröstad blåkråka (*Coracias caudatus*).

Nå, resans höjdpunkt vad beträffar mina förväntningar var naturligtvis besöket i norra Sydafrika med siktet inställt på The Big Five. Och, yes! Jag har sett alla fem! Leoparden smög sig dock undan lite för snabbt för de flesta och dom få som fick bild på den kan visa upp ett suddigt, gult parti med fläckar, i buskagen. Afrikansk buffel, noshörning, lejon och elefant är de övriga fyra, och här blev det bilder! Shiduli Private Game Reserve är ett inhägnat område stort ungefär som halva Öland, och även om det alltså är staket runt om reservatet är djuren vilda, och får sköta sig själva. Man lägger sig inte i eventuella konflikter, ingen stödmatning ges och döda djur får naturen ta hand om etc. Däremot används området för forskning, och en gepard och ett par lejon var försedda med sändare. Man har också ett projekt för att göra den afrikanska buffeln friskare. Bl.a. har bestånden drabbats av mul- och klövsjuka (i vissa områden), och det är också en del problem med parasiter.

Förutom nu nämnda djur såg vi naturligtvis olika slags hjortdjur – impala, gnu, vattenbock m.fl. Tyst seglande giraffhuvuden ovanför bushens låga trädvegetation var en speciell upplevelse. Krokodil hade vi också nöjet att se för att inte tala om gäspande flodhästar. Där kan vi tala om gaddar!

För att vara alldeles ärlig hade jag nog hoppas på lite mera närkontakt med fåglar, även om det inte var en fågelresa. Å andra sidan har det ju ändå blivit en lista och även fågelbilder, så jag ska väl inte klaga.

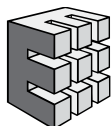
Dagarna på Shiduli bestod av tidigt uppvaknande (vi väcktes per telefon av vår guide!) Gruppen var ganska liten – 10 personer inklusive en reseledare – och vi delade upp oss på två jeepar med en förare/guide och en spårare/spanare. Morgonturen varade ca 3-4 timmar, sedan frukost, vila, lunch och ny tur kl 1600, ungefär lika lång, middag på kvällen. Nu fanns det ambitioner i gruppen, och eftersom vi kom ut för sent för att njuta av soluppgången första morgonen fick det bli ännu tidigare start dagen därpå, och tro det eller ej – ännu tidigare nästa dag! För att inte tala

om att vi kunde åka ut en timme tidigare på eftermiddagen sista heldagen (det var ju den där gäckande leoparden som vi gärna ville se lite mera av ...!). Och ”personalen” ställde gladligen upp! Mycket sittande blev det dock i jeeparna och god mat (bl.a. krokodilragu ...) därtill, och det tror jag satte sina spår hos flera av gruppens deltagare.

På safari blev jag dock inte mätt! Jag kunde gladligen ha åkt runt några dagar till. Se'n jag kom hem har jag gått igenom bortåt 3000 bilder – många likartade, många ”inte så bra”, men också många bilder som känns OK. Vilka bilder som kommer att ackompanjera denna text vet jag inte – det blir Åkes sak att välja ut från den skiva han fått.

Shiduli-djuren var lite svårfotograferade emellanåt pga av bushen. Å andra sidan är det ju den miljö dom lever i, och jag tycker därför att det inte är hela världen om delar av djuret skymms av några kvistar här och några löv där. På vissa bilder ger det tvärtom kvalitet. Ett skarpt öga på motivdjuret gör att kontakten på något sätt finns där, även om fötterna inte syns. Om nu även djurens bakdelar kan vara roliga att titta på kanske det kan råda delade meningar om - smaken, liksom baken, är ju som bekant delad! ◀

Bilder höger sida: Överst gepard och afrikansk buffel. Därunder noshörning och elefanter. Underst porträtt av vattenbock, zebra och impala.

Ekonoma

Redovisningskonsult AB

Tel. 019-58 10 45

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Rättelse: I Rolf Hagströms Afrikanska bilder, i FiN2010 nr4 sid 24, benämndes en ibis fel. Bilden föreställer en hagedashibis.

Upplev naturen närmare med en kikare från oss

Swarovski * Steiner * Pentax * Focus

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJE

Filarevägen 3 Lillån (bredvid Toyota bil)
019-250623 www.a-foto.se

Upprop

**Årets riksinventeringsarter är
svarthake- och gråhakedopping**

Redaktionen

SOF:s Forskningskommitté vill härmed informera om att 2011 års riksinventeringsarter är svarthakedopping och gråhakedopping.

Svarthakedopping har tidigare riksinventerats 1972 och 1996. Vid valet av tidigare riksinventeringsarter ser vi ett värde med återkommande insatser för få bättre grepp om olika arters utveckling.

Alla kan hjälpa SOF med att göra inventeringen fullständig genom att på artportalen Svalan rapportera obsar från sjöar, dammar, viltvatten där vi sett någon av dessa arter med angivande av häckningskriterier. Spelade de, låg på bo eller hade de ungar osv. Saknar du dator, skriv brev till atlasansvariga.

Foto: Magnus Friberg

Foto: Magnus Friberg

OBSat i Närke marker perioden december - februari 2011

Hans Waern

Ett godtyckligt urval av noteringar från rapportsystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför inte citeras i andra alster om fåglar i Närke.

Återigen en mycket hård vinter med stora mängder med snö och mycket kyla. Inte många öppna vattendrag gjorde att det var ont om våtmarksarter.

Andfåglar – Flamingoer

Under hela perioden har 1 till 2 **smådoppingar** funnits vid reningsverksdammen i Kumla. Övervintrande **sångsvanar** har funnits vid Garphyttan Wire där som mest 7 ex har setts. Även vid reningsverksdammen i Kumla har sångsvanar övervintrat. 8 ex sågs den 8/1. Mot slutet av perioden fanns den på flera lokaler. Bara 3 observationer av **knölsvan** finns under perioden, samtliga i början av december. Även av gäss har det varit sparsamt denna vinter, bara 2 fynd av **grågås** under februari månad, ett vardera vid Oset och Kvismaren. En ensam övervintrande **kanadagås** har funnits under hela perioden i Brevens bruk. En hona

av **stjærtand** har under hela tiden uppehållit sig vid reningsverksdammarna i Kumla. Två **svärter** sågs vid Silvernäset vid Vättern den 1 december. **Järpe** noterades den 1 december i Hjortkvarnsområdet och den 17 december i Trumkärret på Villingsbergs skjutfält. Den 2 januari sågs ett ex vid Blankhult, Klockhammar. 5 observationstillfällen finns från Brevenskogarna, den 6, 8, 12, 23 januari och den 12 februari, då vid Skirasjön. Vid Mygelvägen, Villingsbergs skjutfält, sågs ett ex den 19 januari. Vid Tolsboda på skjutfältet fanns ett ex 24 januari och vid Suttarboda 1 den 27 januari och slutligen har en rapporterats ifrån Garphyttans nationalpark den 1 februari. **Tjäder** är noterad på Villingsbergs skjutfält under hela perioden och på några platser i Brevenskogarna.

Skänk gärna vinster till vårt månadslotteri!

Vi behöver nya vinster till lotterierna vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, pryl e d för vår fågnad och nytta eller fågelmat som talgbollar, solrosfrön och jordnötter för fåglarna. Ett lotteri med vinster som medlemmarna skänkt innebär att hela vinsten går direkt in i föreningskassan!

Ansvarig är Bengt Jalsborn tel 019-12 70 80. Kontakta honom eller Tage Carlsson tel. 0582-66 00 11 om det du kan skänka. Det går att lämna vinster vid månadsmöte att lottas ut senare.

ETT STORT TACK PÅ FÖRHAND! Styrelsen

Foto: Anders Jakobsson

Överraskad orrhöna: God morgon fotograf!

Rovfåglar – Vadare

Kungsörn har setts på många olika lokaler runt landskapet under hela perioden. Likaså är **havsörn** flitigt rapporterad. Den är nästan sedd varenda dag under hela tiden vid Kvismaren, Oset, Tysslingen, Hjälmarén och många andra platser. Som mest sågs 14 ex i Storhjälmaren den 2 februari. Trots den hårda vintern har **fjällvråk** och **ormvråk** övervintrat på många ställen runt om i vårt landskap. **Tornfalk** har varit rätt fåtalig i vinter, bara 3 obsar i december vid Segersjö och Kvismaren och 3 noteringar i januari vid Stora Mellösa, i Örebro och vid Mosjö golfbana. En **pilgrimsfalk** sågs den 14 december vid rastplatsen vid Högsjön, E18. **Rörhöna** sågs vid några tillfällen i början av december vid reningsverksdammen i Kum-

Järpe, ung tupp

Foto: Henrik Blommé

la. Därefter finns det ingen rapport om den. Däremot har **sothöns** övervintrat där. Inga vadare har rapporterats under perioden.

Labbar – Ugglor

Under februari har **pärluggla** spelat på 9 olika lokaler. **Sparvugglorna** har varit flitigt i farten både i januari och i februari. Den har hörts på inte mindre än 23 olika lokaler. Inte dåligt.

Nattskärror – Trastar

Gråspett har under hela perioden observerats vid Bennys matning, i Flyhagen, Ånnaboda, på Helnys matning i Arvaby och i Solberga. Utöver dessa sågs ex vid Fågelåsen, Nysund, den 21 januari och vid Västra Trolldalen den 5 februari. **Tretåig hackspett** har noterats från den 27 december perioden ut vid Garphyttans nationalpark med 2 hanar och 3 honnor som mest. I

Sörbyskogen sågs en hona den 30 december. I ett litet skogsområde i Lillåns samhälle i Örebro sågs ett ex den 4-5 februari. Även Oset fick besök av tretåig hackspett, nämligen den 8-9 februari. Slutligen en rapport ifrån Venen i Käglanområdet där ett ex sågs den 26 februari. **Rödhake** har setts under vintern på några platser. Vid Rusthållaregatan 14 i Örebro sågs

ett ex den 5 december och vid Alkärrsvägen ett ex den 17 december. Från Karlslund i Örebro rapporterades ett ex från nyårsafton 2010 fram till den 9 januari. Den 27 januari gjordes ytterligare en obs vid Älvtomtagatan i Örebro.

Sångare – Kardinaler

En **forsärla** noterades vid cementtrännan i Oset den 8 januari. Övervintrande **strömstarar** har setts bl.a. vid Karlslund, Lindbacka, Brevens bruk, Guntjugan och Norhammar, Villingsbergs skjutfält, vid Vibysjön, i Ämmeberg och vid Ölsboda herrgård, Hidingebro. Två fynd av **tallbit** finns ifrån Brevenskogarna, nämligen ett ex den 8 januari söder om infarten till Bruna bergen och 16 ex den 23 januari, nordost om Holmsjön. Dessutom finns en obs ifrån Berga, Villingsbergs skjutfält, med 1 ex den 6 februari. En **vinterhämspling** sågs den 9 december vid Blåklintstigen i Örebro. Vid Näsby i Örebro sågs ett ex mellan den 21 och 28 februari. **Snösiska** har setts med 1 ex vid Tallbacken, Kvismaren den 5 december, ett ex vid Blåklintstigen i Örebro den 12 december och 28 februari, vid Hagaby i Örebro mellan den 6 och 9 januari. I Näsby i Örebro sågs ett ex mellan den 18 januari och den 26 februari. Slutligen finns en obs vid Tallbacka Majas väg i Örebro den 31 januari och en obs i Hallsberg den 27 februari. **Lappspurv** sågs med 2 ex i Stora Mellösa den 2 januari, ett ex i Löten, Kvismaren den 5 februari, två ex

Vinterhämsplingar

Foto: Torbjörn Arvidsson

Foto: Benny Fredriksson

Gråspett, hona hos Benny

på Västra rakan, Kvismaren, den 12 februari och ett ex vid Berga, Villingsbergs skjutfält, den 27 februari. **Snöspurv** har setts vid Västra rakan, Kvismaren, 22 december, 23-24 januari och mellan 2 och 13 februari med som mest 18 ex. Ett ex sågs vid Bärsta åkrar, Kvismaren, den 4 december. Även Tysslingen har fått ett besök, nämligen den 6 december med 3 ex strax söder om Tysslingen. Den 9 januari sågs 12 ex flyga förbi Karlslund. ◀

Anno 1954

Roger Gyllin

På våren 1954 började jag besöka Oset. Det första besöket gjorde jag den 9 maj tillsammans med min ett halvt år äldre gode vän och granne Ingemar Fahlström. Hur det nu kom sig hade vi klart för oss att observationer borde antecknas för framtida glädje och jämförelser. I min lilla notesbok, stor som en handflata, noterade jag åtta arter i följande ordning: 4 skäggdoppingar, 4 bläsänder, 2 svartvita flugsnappare, 1 bofink, gräsänder, 1 skedand, sot-höns, 1 fasan.

Skäggdoppingen var alltså den första fågelart jag antecknade i den fågeldagbok som jag nu har fört i 57 år. Det är inte så konstigt. Det fanns några besökare i tornet på Ormesta holme, vilket annars stod låst, så vi gick upp där och kunde med lånade kikare bekika skäggdoppingarnas flitiga spel i Ladviken. Skäggdoppingen var en ny bekantskap, den hade jag dittills inte sett vid familjens sommarnöje vid Väringen. I och för sig kände jag till arten – jag hade på min 10-åriga födelsedag fått Folke Rösiös ”Svenska fåglar”, som jag studerat noga och där skäggdoppingen var en av de hundra fåglar som fanns avbildade i färg. Men spelet, det var något grant och oväntat och jag blev helt begeistrad.

Det första besöket gav mersmak och säkert bidrog skäggdoppingarna mer än något annat till det. Maj är ju fågel månaden framför andra och givetvis träffade vi därför en hel del ornitologer vid våra förnyade besök vid Oset.

Mest var det yngre killar, 3-4 år äldre än vi själva, men förstas väldiga experter jämfört med oss som just tog de första stapplande stegen på fågelskådandets törnbeströdda bana. Vi fick inte bara hjälp med att identifiera en hel del fågelarter som vi själva helt skulle ha gått bet på – dit hör till exempel de fem mosnäppor som finns antecknade för den 15 maj – utan vi fick också höra talas om andra fågellokaler som en driftig ung fågelskådare snarast borde besöka. Kvismaren framför allt.

Vårterminen tog slut och vad var då lämpligare än att vidga vyerna och göra sitt livs första besök vid Kvismaren. Det var inte många familjer som hade bil på den här tiden och begreppet curlingföräldrar var ännu inte uppfunnet. Det var därför cykel som gällde och det fanns heller inte tillstymmelse till vuxenplanering över exkursionen. En vacker junimorgon trampade vi iväg på våra röda Hermes-cyklar (jag tror Ingemar hade samma märke som jag). Först genom hela stan – vi bodde på Knagglebacke på norr – och sedan ut på rakan mot Ormesta. Svängen in mot Östra Mark och så den smala gropiga grusvägen mot Stortorp och vidare förbi Hidingsta och fram till Norrbyås.

Där gjorde vi halt förstas och tog en överblick över läget. Något vattenblänk kunde vi inte se någonstans hur vi än spanade. Därför styrde vi höger och hoppades på bättre lycka längre fram. Den berömda fågelsjön måste ju finnas åt det hållet! I nerförsbacken gick det ju undan och strax var vi framme vid Kvismare kanal. Vi stannade självklart på bron. Ett förnyat spanande vidtog. Torra vassar åt höger och torra vassar åt vänster. Men något annat vatten än kanalens grumliga gråa vatten kunde vi trots alla ansträngningar inte upptäcka.

Vi blev ganska förbryllade och visste inte vad vi skulle göra nu. Men när nöden är som störst är hjälpen som närmast: en man i blå arbetskläder kom cyklande från Norrbyåshållet. Han måste ju veta. Vi hejdade honom alltså och frågade: Var ligger själva sjön Kvismaren? (Jag

minns formuleringen som om jag ställt frågan igår.) Han skrattade lite generat åt den naiva frågan och förklarade att någon sjö fanns ju inte längre, i alla fall inte på sommaren.

Förmodligen rådde han oss att cykla vidare till Hammar där det i alla fall fanns lite madmark och fuktiga betesängar. Åtminstone var det dit vi fortsatte. Där såg vi dagens enda fågel som verkligen sitter fast i minnet efter alla dessa år. Den flög förbi oss helt nära och gjorde verkligen ett starkt intryck med sin kopparröda färg, sin långa raka näbb, sitt kraftiga vita vingband och sin kontrastrika stjärt. Vi hade inte en susning om vad det kunde vara så det blev ju att snabbt hala fram Rosenbergs bok ur ryggsäcken och bläddra sig fram till flyktbilden av rödspoven på sidan 278. Inget snack om saken, den var det.

Men vad nu då? Rödspoven finns ju bara i Skåne och på Öland och Gotland. Absolut inte i Kvismaren. Och den glesa streckningen på kartan visar att den är sällsynt också där den finns. Vi var vana vid att inte kunna artbestämma de fåglar vi såg. Alltså måste vi ha sett fel nu också. Vi ryckte på axlarna och lät saken bero.

Men visst var det en rödspov. I Vår Fågelvärld kunde man året därpå läsa: ”Sågs åter vid Kvismaren våren 1954. 11.6. sågs paret med 2 pull. på en betesäng vid sjön (T. Fagerlind, B. Geijer). Detta tycks vara första gången som rödspoven kläckt i Närke.” Men Ingemar och jag var 12 år och rena nybörjare. Trots att fågeln flög så nära och vi hade sett den så tydligt vågade vi inte tro våra ögons vittnesbörd. En karta i Rosenbergs bok smällde högre än oförvillade barnaögon.

Länge dröjde vi oss inte kvar vid Hammar. Kanske skulle man trots vad ”gubben” på kanalbron sagt komma närmare vatten någon annanstans. Vi trampade vidare och kom ut på Sköllerstavägen. Vi svängde vänster och passerade Asker. Det var inte alldeles okända trakter, där hade jag två klasskamrater som bodde, söner till statskyrkoprästen respektive

baptistpastorn, och där hade jag en gång långt tidigare hälsat på den originelle och på sin tid åtskilligt kände bonden Martin Swingberg. Komna ända till Odensbacken, där vi förstas för andra gången denna dag passerade Kvismare kanal, började vi inse att någon ”själva sjön Kvismaren” fanns nog inte.

Kanske hade vi inte med oss någon karta för vi förlorade orienteringen. Vi skymtade en kyrka i norr men visste inte vad den hette. Stor sak i det: det var förstas bara att fråga någon ur lokalbefolkningen igen. Vi fick syn på en gumma vid vägkanten och stannade och frågade henne. Men det tog hus i helsike! Guman blev tvärlisk. Hon trodde vi drev med henne när vi frågade om en för alla människor på denna jord så fullkomligt självklar sak som namnet på Stora Mellösa kyrka. Som om de här osnutna gloporna inte skulle veta det utan stå där och göra narr av gammalt folk! Kanske hade hon aldrig varit utanför socknen. Vägrade svara gjorde hon hur som helst!

Det blev en ganska lång cykeltur vid detta vårt första Kvismarebesök. Faktiskt längre än någon gång senare. Och fågelrikt var det inte heller. Men det gav ändå många intryck och det avskräckte oss inte från att göra ytterligare ett besök sommaren 1954. Också det på sitt sätt minnesvärt. Men det sparar jag till en annan krönika. ◀

NOF samarbetar med:

Studie
främjandet

www.sfr.se/orebro

Atlasinventeringen

Arbetet går vidare och glädjande nog har flera nya inventerare anslutit sig under sommaren. Fortfarande saknas dock inventerare till många rutor och vi hoppas därför på ytterligare uppslutning av Närke-skådarna! Av kartan framgår vilka rutor som är upptagna, respektive obokade. Skulle du kunna tänka dig att bli ansvarig för någon ruta nära dig? Eller ännu hellre en avlägset belägen ruta? Kilometerersättning utgår. Tveka då inte att ta kontakt med Anders

Kronhamn eller Ronnie Lindqvist! Din insats behövs i Atlasinventeringen!

Anders Kronhamn: anders_kronhamn@hotmail.com, Tel: 070-551 22 12 eller

Ronnie Lindqvist lindqvist_ronnie@hotmail.com, Tel: 070-262 14 17

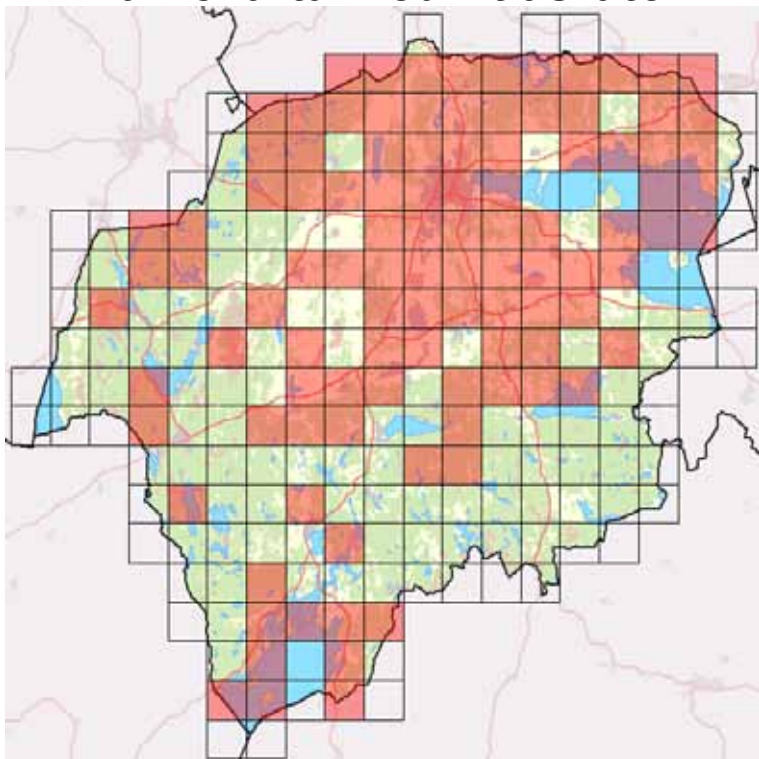
Rapport från inspirationsmöte om Atlasinventeringen den 22 januari 2011

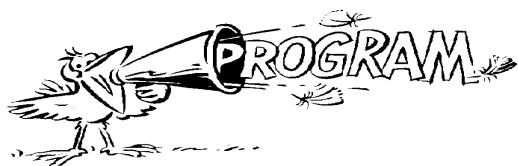
Lördagen den 22 januari 2011 bjöds det in till inspirationsmöte om den pågående atlasinventeringen i Närke. Mötet hölls i Länsstyrelsens lokaler och som inspiratörer var Staffan Åkeby (ordförande) och Kenneth Bengtsson (atlasansvarig) från Skånes Ornitologiska Förening inbjudna. Uppslutningen av intresserade var mycket god och hela 26 personer deltog i mötet! Staffan och Kenneth gjorde en mycket intressant och informativ presentation av atlasarbetet i Skåne och berättade om det skånska landskapets biotoper, planerandet av arbetet, rekryteringen av inventerare, och gjorde några nedslag i resultatet av inventeringen. Stämningen var mycket god och entusiasmerande! Efter Staffan och Kenneths genomgång var det dags för kaffe och smörgås. Efter pausen berättade Ronnie Lindqvist och Michael Andersson om det pågående atlasarbetet i Närke och Ronnie gjorde en föredömlig presentation

av administreringen i Svalan. Därefter var det allmän frågestund och till vår stora glädje anmälde flera deltagare sitt intresse för att delta i atlasinventeringen! Ett betyg så gott som något åt ett mycket givande inspirationsmöte! Vi som anordnade mötet vill än en gång rikta ett stort tack till Staffan och Kenneth för deras deltagande och givetvis också ett stort tack till alla deltagare för visat intresse!

Anders Kronhamn, Ronnie Lindqvist och Michael Andersson

Närkekarta med Atlasrutor

Ungdomsaktiviteter för tjejer och grabbar
se sid 13

Exkursioner och resor m m

Söndag 10 april – Vårexkursion till Yxnäset. NOFs medlemmar är som vanligt välkomna till Östernärkes Naturvårdsförenings vårexkursion. Samling vid p-platsen i Bondevrak kl 9.00. Stövlar, kaffe och grillkorv rekommenderas. Ungdomsgruppen deltar. För vägbeskrivning och frågor, ring exkursionsledaren: Gunnar Nilsson, 019-24 66 77.

Lördag 16 april – NOF:s vårexkursion till Kvismaren. Följ med och titta på alla vårfåglar. Samling vid p-platsen Öby kulle kl 6.30. Nybörjare är särskilt välkomna. För information kontakta exkursionsledaren Anders Kronhamn på 070- 551 22 12

Annandag Påsk 25 april – resa till sörm-ländska fågellokaler. Vi gör om den lyckade resan till Sörmland. En endagsresa till Oxelösund och Nyköping. Vi besöker Femörehuvud i skärgården för att titta på vårsträcket. Dessutom Brannäs våtmark, Strandstuviken med flera lokaler. Samling kl 4.00 vid macken i Kävestakorset. Anmälan till Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17.

Lördag 30 april – Exkursion till Klåvud-den. Närkes främsta sträcklokal, en häftig upplevelse blir det denna tidiga morgon. Följ med och titta på ejder, sjöorrar och kanske någon sällsynthet. Samling vid Statoil Västhaga kl 3.00 för samåkning. För information kontakta Ronnie Lindqvist på 070-262 14 17

Söndag 1 maj – Årets traditionella Första maj-guidning i Oset med Olle Liljedahl. Samling vid parkeringen intill avloppsre-

ningsverket i Oset kl 7.00. Olle har koll på vår-fåglarna och visar oss allt nytt som kommit.

Torsdag 5 maj – vi lyssnar på dubbel- och dvärgbeckasiner i Rånnesta, Tysslingen. Förra året hörde vi alla tre beckasinarterna. Ska vi lyckas i år också? Följ med på den här stilla exkursionen och pröva lyckan du med. Inställs vid blåst eller regnväder. Samling vid p-platsen i Rånnesta, Tysslingen kl 21.00. Frågor och information: Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17.

Lördag 7 maj – Fågelskådningens dag, FÅ-GELTORNSKAMPEN. Finland utmanar oss! Första lagen i Sverige är redan anmälda. Närke måste visa sin styrka. Se sep annons sid 23.

Söndag 8 maj – Guidning i Oset.

Samling vid p-platsen intill avloppsreningsverket i Oset kl 7.00. Lars Johansson guidar oss i försommarmorgonen.

Lördag 14 maj – Mikroskådning i Stadsparken och på Stora Holmen.

Vi provar något nytt, en lättare form av fågelskådning. Följ med på en promenad runt vår vackra stadspark och titta på stenknäckar, lyssna på svarthättor och andra invånare i staden. Ungdomsgruppen deltar. Samling vid Stadsparkens stora entré vid Floragatan kl 9.00. Beräknad avslutning kl 12.00. Ledare: Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17.

Söndag 15 maj – Guidning i Oset. Samling vid p-platsen intill avloppsreningsverket i Oset kl 7.00. För information ring Ronnie Lindqvist, 070 – 262 14 17.

Fredag 20 maj – Mikroskådningen fortsätter med en kvällsexkursion till Vargkitteln. Vi samlas vid Statoil i Västhaga kl 18.00 för samåkning till Kilsbergen. Vi promenerar ungefär en kilometer på skogsvägar och stigar till den vackra platsen Vargkitteln där vi njuter av majkvällens alla fåglar. Kanske hör vi järpe, kanske inte. Ta med korv att grilla och gärna myggmedel. Ungdomsgruppen deltar. Inställs vid blåst eller regnväder. Ledare: Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17.

Lördag 21 maj – Mikroskådning på Boglundsängen. Samling kl 9.00 vid parkeringen, Neongatan Boglundsängen, för en gemensam promenad runt vår nya, förträffliga våtmark. På ca två – tre timmar går vi runt området på torra grusvägar och många fåglar utlovas. Doppingar, vadare och mycket annat ser vi på bekväma avstånd. Ungdomsgruppen deltar. Ledare är Boglundsinventerarna Kurt Johansson och Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Söndag 22 maj – Guidning i Oset. Samling vid p-platsen intill avloppsreningsverket i Oset kl 7.00. Lars Johansson guidar oss i för-sommarmorgonen.

Lördag 28 maj – Mikroskådning i Karlslund. Samling kl 9.00 på parkeringsplatsen vid Fallen, Karlslund. Vi går runt Fallen och tittar på försärlor och kanske kungsfiskare om vi har tur. Många andra fåglar utlovas om morgonen blir som den brukar vara i slutet av maj. Räkna med två – tre timmar inklusive en rejäl fikapaus. Ungdomsgruppen deltar. För information kontakta Ronnie Lindqvist på 070-262 14 17

Söndag 29 maj – Guidning i Oset. Sista guidningen i Oset den här sommaren. Lars Johansson visar det senaste i fågelvärlden. Samling vid p-platsen intill avloppsreningsverket kl 7.00.

Fredag 3 juni till måndag 6 juni – Resa till Gotland och Stora Karlsö. Sillgrisslor och tordmular är självskrivna på den här resan. Dessutom är södra Gotland en riktig top-penlokal för sällsynta fåglar på försommar-en. Följ med på den här spännande resan du också. Övernattning på vandrarhem någon-stans på södra Gotland och dessutom en natt på Stora Karlsö. Begränsat antal deltagare och en bindande anmälningsavgift på 500:-- har vi på den här resan som leds av Ulf Jorner. Avresa från Örebro kl 7.00 på fredagen och vi beräknas återkommer kl 21.00 på Nationalda-gen. Du anmäler dig och får mer information av Ulf på mail: ulf.jorner@spray.se eller 070-661 66 55.

Lördag 4 juni – Nattfågellyssning i Kilsbergen. Vaktel, kornknarr, busksångare, flodsångare och nattskärar m fl. rara fågelarter finns i vårt landskap varje år och om du följer med på den här utfärden har du chans att höra någon eller några av dem med lite tur. Vi åker till trakterna runt Tysslingen och till Kilsbergen. Samling vid Statoil Västhaga kl 19.00 Kom ihåg myggmedel och matsäck. Inställs vid blåst eller regnväder. Frågor besvaras av Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Lördag 11 juni – Atlasinventeringstävling. Lagtävling med atlasrutor som bas. Boka hel-gen redan nu. En atlasruta per lag lottas ut vid starten på denna spännande tävling. Milersättning utgår och ett fint pris till vinnande lag utlovas. Mer information. Se vår hemsida. Anmäl ditt intresse till någon av Atlasgenera-lerna: Anders Kronhamn, Michael Andersson eller Ronnie Lindqvist.

Vid resor med övernattningar tas en mindre av-gift ut av deltagarna för administration och till fågelskydd. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bil-resor betalas direkt till föraren med 6 kr/mil och resenär.

Inomhusmöten 2011

Torsdag 17 mars gästas föreningen av Anders Wirdheim.

Torsdag 14 april (OBS andra torsdagen i månaden eftersom den tredje är skärtorsdag) kommer Magnus Friberg att berätta och visa bilder från Kvismaren.

Torsdag 15 september kommer Christian Cederroth från Segerstad på Öland till vår för-ening och visar bilder och berättar under rub-riken Fåglar ur fyrperspektiv. Entréavgift 50 kr exkl. fika.

Inomhusmötena äger rum kl 19.00 i Vasakyrkan, Vasagatan, Örebro

NOF:s försäljningsmaterial

NOF-kåsa , mörkgrön, m. NOF-logga	30 kr
NOF-dekal små	3 kr/st
stora	10 kr/st
Artlista Närke	gratis

Vill du handla? Vänd dig till **Bengt Jalsborn**
Vallnäsvägen 3, 703 58 Örebro, Tel. 019-12 70 80,
070-113 47 99. E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Småfågelholk	60 kr/st
Uggleholk	250 kr/st

Holkbeställningar: Tage Carlsson tel. 0582-66 00 11.
Porto + frakt tillkommer

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Rapportmottagare:

Lage Johnson, Bondvrak, 715 92 Stora Mellösa,
tel. 019-44 62 83 eller 070-309 00 00
E-post: lage.johnson@ibs.se

Övriga medlemmar: Peter Gustafson,
Anders Kronhamn, Andreas Sandberg och
Johan Åhlén

Osetkommittén

Kommittén för skötsel av naturreservatet Oset-Rynningeviken. NOF:s representant är:
Leif Sandgren, Tuppa Klaras väg 18, 702 29 Örebro
tel. 070-256 73 95. E-post: leif.sandgren@telia.com

Svansjön Tysslingen

NOF:s representant i stiftelsen:
Helny Olsson, Arvaby, 719 95 Vintrosa, tel 019-29
90 03 eller 070-5762981. E-post: helny@telia.com

NOF:s Ungdomsgrupp

Andreas Tranderyd, Örebro, tel. 073-717 08 52
E-post: andreas.tranderyd@hotmail.com

Albin Lundkvist, Sörbyvägen 19, 702 21 Örebro,
tel. 076-822 12 15,
E-post: jagheteralbin_90@hotmail.com

Ann-Margret Elmroth, Rusthållaregatan 14,
702 83 Örebro, tel. 019-32 01 83, 070-637 15 95,
E-post: elmroth@telia.com

NOF:s tjejgrupper

Annika Lorin, tel: 019-24 48 46
Ami Sundén, tel: 070-944 73 00

Fågelakuten

Besvarar frågor om skadade eller tillvaratagna fåglar. Tar hand om skadade fåglar för rehabilitering.
E-post: fagelakuten@telia.com. Se även vår hemsida: www.nofnet.se

Fågeldoktor'n

Staffan Ullström, Gällersta PL 20, 705 94 Örebro,
tel. 019-23 92 37

Övriga

Leif Sandgren, Örebro, tel. 070-256 73 95

Tage Carlsson, Vretstorp, tel. 0582-66 00 11

Leif Bertilsson, Fjugesta, tel. 0585-311 46

Ulla Wallin, Frövi, tel. 0581-331 79

Statens vilt

Den som påträffar ett dött djur av nedanstående arter skall anmäla detta till polisen för vidarebehandling till något av landets större naturhistoriska museer.

Artlista för fåglar:

Fiskgjuse	Svarttärna
Bivråk	Storkar
Örnar	Rördrom
Glador	Lunnefågel
Kärrhökar	Salskrake
Falkar	Svarthalsad dopping
Tornuggla	Skärfläcka
Hökuggla	Gråspett
Berguv	Vitryggig hackspett
Fjälluggla	Mellanspett
Lappuggla	Kungsfiskare
Slaguggla	Härfågel
Fjällgås	Blåkråka
Skräntärna	Sommargylling

Skjutfältsbesök?

Planerar du utflykt till Kilsbergen och skjutfälten kan du kolla på webbplats www.skjutfalten.se vilka dagar dessa är avlysta.

Ringmärkta fåglar

Ringar från döda eller avlästa data från levande fåglar sänds till:

Naturhistoriska riksmuseet, Ringmärkningscentralen, Box 50 007, 104 05 Stockholm
tel. 08-5195 40 80. Fax 08-5195 42 44.

Uppge plats, omständigheter som dödsorsak, tid m m för fyndet.

Rapportera via webb:

<http://www2.nrm.se/rc/rc-formular.html.se>

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet Hans Waern	1
Nya styrelsemedlemmar	2
Ny redaktionsmedlem	3
Närkes Ornitologiska Förenings verksamhetsberättelse för år 2010 Styrelsen	4
Märkplats Venan. Ringmärkningen i Naturreservatet Oset-Rynningeviken 2010 Leif Sandgren	8
Thailändska fåglar Anastasia Valenta	12
Frågesport Anastasia Valenta	13
Vårprogram ungdom	13
Örnkoll i Kvismaren 4 december Ronnie Lindqvist	14
Artracet 2011-01-08 Åke Lorin	14
Segrarnas berättelse Andreas Sandberg	15
Fjällräven – Ingemar Lind 18 november 2010 Marie Johansson och Lena Holm	18
Pungmes med Juhani Vuorinen Marianne Johansson	19
NOF:s bibliotek Ulf Jorner och Åke Lorin	20
Börja skåda fågel!	21
Vill du hjälpa oss, men inte ta ansvar för en atlasruta? Michael Andersson, Anders Kronhamn och Ronnie Lindqvist	22
Battle of Towers. Fågeltornskampen, en ornitologisk finnkamp lördagen den 7 maj 2011	23
Afrikanska bilder 2 Rolf Hagström	24
Upprop. Årets riksinventeringsarter är svarthake- och gråhakedopping Redaktionen	28
OBSat i Närkemarker perioden december - februari 2011 Hans Waern	29
Anno 1954 Roger Gyllin	32
Atlasinventeringen	34
Program	37